VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68

THỨ HAI

20.10.2025 (29.8 Ất Tỵ)

Số 126 (4260)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

PHÙ ĐIÊU CÓ GIÁ TRỊ QUÝ THỜI MỸ THUẬT ĐÔNG DƯƠNG ĐƯỢC "HỒI SINH":

Sự trở lại của những di sản vô giá

[8+9]

Giờ đây trên phố Hàng Lọng mới (Hà Nội), người dân và công chúng yêu hội họa sẽ được chiêm ngưỡng những bức phù điêu nổi tiếng của nền mỹ thuật Việt Nam **Ảnh: L.SƠN**

Tổng Bí thư Tô Lâm dự lễ khởi công xây dựng sân vận động 60.000 chỗ ngồi tại Hưng Yên

[2]

Hôm nay, khai mạc kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV

[3]

Dựa trên văn hóa để phát triển du lịch

[7]

CHÀO MỪNG NGÀY PHỤ NỮ VIỆT NAM 20.10:

"Đả nữ" Hà Thị Linh và nghị lực phi thường

[15]

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Vướng mắc không nhỏ trong dịch vụ công ích

● **ThS, luật gia PHẠM VĂN CHUNG**

Hiện nay, việc quản lý dịch vụ công đô thị được xây dựng trên cơ sở Nghị định số 32/2019/NĐ-CP ngày 10.4.2019 của Chính phủ và Thông tư số 14/2017/TT-BXD ngày 28.12.2017 của Bộ Xây dựng. Tuy nhiên, hiện Thông tư số 14/2017/TT-BXD ngày 28.12.2017 đã hết hiệu lực và bị Thông tư số 12/2024/TT-BXD ngày 18.12.2024 thay thế.

(Xem tiếp trang 2)

VIỆT NAM THÊM 2 "LÀNG DU LỊCH TỐT NHẤT" ĐƯỢC UN TOURISM VINH DANH:

Du lịch trở thành động lực phát triển nông thôn

[6]

VĂN HÓA ĐỌC TRONG THỜI ĐẠI AI:

Chuyển mình hay mai một?

[11]

Dịch vụ truyền hình trả tiền đối diện nhiều thách thức

[5]

Tổng Bí thư Tô Lâm dự lễ khởi công xây dựng sân vận động 60.000 chỗ ngồi tại Hưng Yên

Hôm qua 19.10, tại Hưng Yên, Bộ Công an khởi công xây dựng sân vận động PVF với sức chứa 60.000 chỗ ngồi, ứng dụng công nghệ mái vòm đóng mở tự động. Tổng Bí thư Tô Lâm đến dự và thực hiện nghi thức khởi công công trình.

Tổng Bí thư Tô Lâm và các đại biểu thực hiện nghi thức khởi công

Sân vận động nằm trong lòng Trung tâm Đào tạo Bóng đá trẻ PVF, tại xã Nghĩa Trụ (Hưng Yên), do Bộ Công an làm chủ đầu tư và Công ty cổ phần Vinhomes thuộc Tập đoàn Vingroup là tổng thầu xây dựng. Đây không chỉ là nơi tổ chức các sự kiện văn hóa thể thao của lực lượng Công an nhân dân, mà còn là công trình biểu tượng mới mang tầm cỡ quốc tế của Việt Nam trong kỷ nguyên vươn mình.

Phát biểu tại buổi lễ, Đại tướng Lương Tam Quang, Bộ trưởng Bộ Công an cho biết, xây dựng sân vận động PVF là dự án đầu tư cơ sở vật chất quan trọng, cụ thể hóa tầm nhìn chiến lược của Đảng, Nhà nước, chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm về phát triển con người toàn diện và xây dựng một quốc gia hùng cường, là thiết chế văn hóa, thể thao quan trọng, khẳng định tầm nhìn của Bộ Công an đối với việc phát triển thể thao, hiện thực hóa khát vọng xây dựng và đưa thể thao Công an nhân dân phát triển bền vững, toàn diện. Công trình không chỉ phục vụ cho Bộ Công an, mà sẽ là trung tâm kết nối thể thao, văn hóa và du lịch của đất nước và trong khu vực; được thiết kế vượt chuẩn quốc tế cho các sự kiện thể thao lớn như: Thế vận hội châu Á (Asiad), Thế vận hội Olympic, Giải Bóng đá Vô địch Thế giới (World Cup).

Trong tương lai, công trình sẽ là một tổ hợp đa năng gồm: Sân thi đấu chính, các khu vực tập luyện phụ trợ, trung tâm phục hồi chức năng, các khu vực dịch vụ, thương mại, giải trí, cung cấp các tiện ích thể thao công cộng, tạo sân chơi lành mạnh cho mọi lứa tuổi. Công trình là nơi tổ chức các trận đấu thể thao đỉnh cao, là địa chỉ để người dân có điều kiện tham gia các hoạt động thể chất, nâng cao sức khỏe đưa phong trào "Toàn dân rèn luyện thân thể theo gương Bác Hồ vĩ đại" trở thành một thói quen, một lối sống thường nhật.

Công trình cũng là trung tâm văn hóa giải trí đẳng cấp, tổ chức các sự kiện nghệ thuật, âm nhạc và lễ hội quy mô lớn, góp phần thu hút đầu tư, thúc đẩy hội nhập, làm phong phú thêm đời sống tinh thần của nhân dân, đóng góp vào sự phát triển hài hòa của xã hội. Trong tương lai, Công trình sẽ trở thành địa chỉ hấp dẫn thu hút khách du lịch thể thao, các sự kiện quốc tế, cùng với đó là chuỗi dịch vụ lưu trú, ẩm thực, mua sắm, hình thành một hệ sinh thái kinh tế thể thao năng động, bền vững.

Với diện tích hơn 55.000m², sân vận động PVF có sức chứa 60.000 chỗ ngồi, bao gồm 4 khán đài chính A, B, C, D và các khu chuyên môn: Kỹ thuật, an ninh, trung tâm điều hành phát sóng, báo chí, khu cầu thủ, khu Vip, dịch vụ - ẩm thực. Cùng với đó, sân vận động có quảng trường ngoài trời và bãi đỗ xe hiện đại rộng 18ha. Đặc biệt, sân vận động được thiết kế theo tiêu chuẩn FIFA, đủ điều kiện đăng cai các trận đấu World Cup và giải đấu khu vực.

T.SƯƠNG

Vướng mắc...

(Tiếp theo trang 1)

Thế nhưng thông tư này lại chỉ quy định phương pháp xác định và quản lý chi phí dịch vụ sự nghiệp công chiếu sáng đô thị, cây xanh đô thị.

Ngoài ra, khi thực hiện mô hình chính quyền địa phương 2 cấp, một số nội dung về vấn đề này không còn phù hợp. Đặc biệt, trong quá trình thực hiện nhiệm vụ lập dự toán dịch vụ sự nghiệp công thu gom, vận chuyển xử lý rác thải, phát sinh một số vướng mắc liên quan đến định mức và giá dịch vụ. Cụ thể, hiện chưa có cơ sở xây dựng hệ số điều chỉnh cụ thể đối với các cự ly thu gom lớn hơn 65 km nhằm đảm bảo phù hợp với đặc điểm địa hình, khoảng cách và điều kiện thực tế của các địa phương có địa bàn rộng, dân cư phân tán, nhất là các khu vực miền núi, vùng sâu, vùng xa.

Hiện cũng chưa có quy định làm cơ sở phân loại đô thị theo xã, phường; khu vực nông thôn, miền núi, vùng cao có địa hình dốc để xác định hệ số điều chỉnh. Bởi sắp tới Luật Quy hoạch đô thị sẽ được sửa đổi, bổ sung và quy định cụ thể loại đô thị đối với các xã, phường mới, đặc khu sau sáp nhập. Thông tư số 36/2024/TT-BTNMT ngày 20.12.2024 của Bộ trưởng Bộ TN&MT ban hành định mức kinh tế - kỹ thuật thu gom, vận chuyển, xử lý chất thải rắn sinh hoạt lại không quy định các định mức đối với hoạt động vệ sinh công cộng như: Công tác duy trì vệ sinh đường phố ban ngày bằng thủ công; công tác quét, gom rác trên hè, đường phố bằng thủ công; công tác duy trì dải phân cách bằng thủ công; công tác tua vỉa hè, thu dọn phế thải ở gốc cây, cột điện, miệng cống hàm ếch; công tác xúc rác sinh hoạt tại điểm tập kết rác tập trung lên xe ô tô bằng thủ công; công tác xúc dọn phế thải xây dựng bằng thủ công; phát cây, cỏ dại mọc trên vỉa hè bằng máy; công tác quét đường phố bằng cơ giới; công tác tưới nước rửa đường...

Ngoài ra, hiện chưa xây dựng được quy trình kỹ thuật thu gom, vận chuyển, xử lý chất thải rắn và vệ sinh công cộng phù hợp với điều kiện thực tế của các địa bàn, nhất là đối với các tỉnh mới sáp nhập. Đó là còn chưa nói đến đội ngũ cán bộ làm công tác nông nghiệp và môi trường còn thiếu năng lực và kinh nghiệm để xây dựng bộ định mức kinh tế - kỹ thuật để đảm bảo sự khách quan, đầy đủ các công tác, nguyên vật liệu sử dụng, công cụ lao động... để sát với tình hình thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải rắn sinh hoạt tại địa bàn. Trong khi việc lập định mức kinh tế - kỹ thuật thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải rắn sinh hoạt là công việc mang tính chuyên môn cao, đòi hỏi phải có số liệu khảo sát thực tế, phương pháp tính toán theo đúng các quy chuẩn hiện hành và đây cũng là cơ sở quan trọng để xây dựng giá cụ thể đối với dịch vụ thu gom, vận chuyển và xử lý chất thải.

Vì thế các cơ quan chức năng cần sớm có biện pháp tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc liên quan đến định mức và giá dịch vụ nhằm sớm ban hành định mức kinh tế - kỹ thuật phù hợp để thực hiện dịch vụ công ích đô thị kịp thời, đúng quy định. ■

Cuối năm 2026 phải xong dự án Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ

Hôm qua 19.10, sau chương trình tiếp xúc cử tri tại Cần Thơ trước kỳ họp thứ 10 Quốc hội khóa XV, Thủ tướng Phạm Minh Chính đã đi kiểm tra, đôn đốc dự án xây dựng Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ đang bị chậm tiến độ nhiều năm, gây lãng phí. Thủ tướng cũng đã tới thăm Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ (cơ sở cũ), kiểm tra hiện trạng cơ sở vật chất và thăm hỏi, động viên đội ngũ y bác sĩ, các bệnh nhân và người nhà tại đây.

Dự án Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ có tổng mức đầu tư ban đầu hơn 1.700 tỉ đồng (gồm nguồn vốn ODA với Hungary và đối ứng trong nước), quy mô 500 giường. Khởi công tháng 10.2017, dự kiến hoàn thành sau 3 năm (cuối năm 2020), dự án được kỳ vọng trở thành bệnh viện ung bướu lớn nhất và hiện đại nhất khu vực Đồng bằng sông Cửu Long. Tuy nhiên, năm 2022, dự án Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ tạm dừng thi công khi đạt 82% khối lượng xây dựng, hơn 16% phần cung cấp và lắp đặt thiết bị. Từ đó đến nay, khối nhà bệnh viện nằm phơi mưa nắng, cỏ dại mọc um tùm.

Trong khi đó, Bệnh viện Ung bướu Cần Thơ (cơ sở cũ) tiếp tục hoạt động trong tình trạng cơ sở vật chất chật hẹp, xuống cấp, chắp vá, cơi nới, nhưng phải tiếp nhận khối lượng lớn bệnh nhân đến từ TP Cần Thơ và các tỉnh lân cận, dẫn tới quá tải nghiêm trọng, nhiều bệnh nhân phải nằm ghép giường. Bệnh viện duy trì số lượng bệnh nhân khám ngoại trú trung bình 700 lượt/ngày; số bệnh nhân điều trị nội trú bình quân ở mức khoảng 480 người/ngày, có ngày tăng đến 650 người/ngày. Lần này, kiểm tra tại hiện trường dự án, Thủ tướng yêu cầu tiếp tục tiến hành các công việc sau kết luận thanh tra, ai sai phạm thì xử lý theo quy định, thẩm quyền của cấp nào cấp đó xử lý; đồng thời khoanh lại hiện trạng, tiến hành khởi động lại dự án, coi công trình này thuộc diện khẩn cấp.

Thủ tướng nhấn mạnh việc khởi công lại, hoàn thành dự án này có ý nghĩa quan trọng để không tiếp tục kéo dài, gây lãng phí, đáp ứng yêu cầu khám chữa bệnh rất cấp bách cho người dân. Yêu cầu củng cố ban quản lý dự án, Thủ tướng chỉ đạo sớm ra quyết định kết thúc thực hiện dự án bằng vốn ODA và chuyển sang hình thức đầu tư công, trong đó có ngân sách Trung ương; nghiệm thu, thanh toán với các phần việc đã xong; tiếp tục triển khai các công việc về xây dựng, thiết bị..., ủy quyền cho thành phố Cần Thơ thực hiện, chậm nhất tới 30.11.2026 phải hoàn thành, từ 1.1.2027 đi vào hoạt động; không được để xảy ra tiêu cực, tham nhũng, lãng phí.

P.V

AMMS-9 sẽ được tổ chức tại Siem Reap, Campuchia

Hội nghị Bộ trưởng ASEAN về Thể thao lần thứ 8 (AMMS-8) và các Hội nghị liên quan về Thể thao vừa kết thúc tốt đẹp tại Hà Nội. Tại lễ chuyển giao cờ, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng đã trao cờ chủ trì AMMS-9 cho ông Vath Chamroeun - Quốc vụ khanh Bộ Giáo dục, Thanh niên và Thể thao Campuchia.

Khoảnh khắc này không chỉ khép lại một nhiệm kỳ thành công, mà còn mở ra một chặng đường hợp tác mới, nơi tinh thần "Một ASEAN - Một tầm nhìn, Một bản sắc, Một cộng đồng" tiếp tục được viết tiếp bằng những nỗ lực và thành tựu chung. Buổi lễ còn có sự tham dự của Thứ trưởng Bộ VHTTDL Hoàng Đạo Cương, Cục trưởng Cục Thể dục Thể thao Việt Nam Nguyễn Danh Hoàng Việt; các Bộ trưởng, Trưởng phái đoàn các quốc gia thành viên ASEAN, Timor-Leste; lãnh đạo các Cục, vụ thuộc Bộ VHTTDL…

Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng đánh giá, sau hai ngày làm việc hết sức khẩn trương, nghiêm túc và hiệu quả cao, Hội nghị đã hoàn thành toàn bộ chương trình nghị sự, đạt được nhiều kết quả quan trọng, tiếp tục khẳng định vai trò của thể thao như sợi dây gắn kết tình hữu nghị, sự thấu hiểu và tinh thần cộng đồng vì một ASEAN bền vững và thịnh vượng. Hai năm qua, trong vai trò Chủ tịch Hội nghị Bộ trưởng Thể thao ASEAN, Việt Nam đã cùng các quốc gia thành viên nỗ lực vượt qua nhiều thách thức, khó khăn, duy trì mạch kết nối và tinh thần thể thao dù bối cảnh khu vực và thế giới có nhiều biến động. Nhờ sự hợp tác, hỗ trợ và đồng hành chặt chẽ của các nước thành viên ASEAN cùng các đối tác đối thoại, chúng ta đã triển khai hiệu quả nhiều chương trình, sáng kiến và hoạt động hợp tác thiết thực, góp phần thúc đẩy phát triển thể thao toàn diện, đồng thời làm sâu sắc thêm mối quan hệ gắn bó, tin cậy và đoàn kết trong cộng đồng ASEAN.

Theo báo cáo của Campuchia, AMMS-9 dự kiến sẽ diễn ra vào tháng 11.2027, tại Siem Reap. Cùng với việc tổ chức AMMS-9, Campuchia sẽ tổ chức giải thể thao các môn thể thao truyền thống của Campuchia, nhằm khuyến khích các quốc gia ASEAN cùng tham gia, quảng bá và bảo tồn giá trị văn hóa - thể thao đặc sắc của khu vực.

T.S

Hôm nay, khai mạc kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV

● **Kỳ họp sẽ làm việc khoảng 40 ngày; xem xét 66 nội dung, nhóm nội dung**

● **Sẽ xem xét, thông qua Luật Báo chí (sửa đổi)**

●T.SÂM

Sáng nay 20.10, tại Nhà Quốc hội, kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV chính thức khai mạc. Đây là kỳ họp cuối cùng của nhiệm kỳ, có ý nghĩa đặc biệt quan trọng khi Quốc hội sẽ tổng kết toàn khóa, đồng thời xem xét, quyết định nhiều nội dung lớn về lập pháp, kinh tế - xã hội và ngân sách nhà nước.

Hôm nay, kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV sẽ chính thức khai mạc **Ảnh: TRẦN HUẤN**

Công tác chuẩn bị cho kỳ họp được tiến hành kỹ lưỡng. Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã dành nhiều thời gian cho ý kiến, tổ chức Hội nghị đại biểu Quốc hội hoạt động chuyên trách để thảo luận sâu về các nội dung dự kiến trình Quốc hội thông qua. Văn phòng Quốc hội phối hợp chặt chẽ với các cơ quan hữu quan, chủ động rà soát, hoàn thiện mọi khâu để bảo đảm chất lượng và hiệu quả của kỳ họp.

Theo chương trình, kỳ họp thứ 10 dự kiến bế mạc ngày 11.12.2025 với tổng thời gian làm việc khoảng 40 ngày. Quốc hội sẽ xem xét 66 nội dung, nhóm nội dung, trong đó có 49 dự án luật, 4 nghị quyết thuộc công tác lập pháp cùng 13 nhóm vấn đề về kinh tế, xã hội, ngân sách nhà nước, giám sát và các vấn đề quan trọng khác. Một trong những điểm nhấn tại kỳ họp này là việc xem xét, thông qua Luật Báo chí (sửa đổi). Theo Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng, dự thảo Luật được xây dựng trên tinh thần bảo đảm quyền tự do báo chí, tự do ngôn luận của công dân theo Hiến pháp, đồng thời kiến tạo môi trường thuận lợi để báo chí phát triển chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại.

Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội Nguyễn Đắc Vinh khẳng định, hồ sơ dự án Luật được chuẩn bị công phu, nghiêm túc, đúng quy định pháp luật và cơ bản đáp ứng yêu cầu của chương trình lập pháp. "Dự án đã được tiếp thu, chỉnh sửa nhiều lần trên cơ sở góp ý của các Bộ, ngành, địa phương, chuyên gia và các cơ quan báo chí, là đối tượng trực tiếp chịu tác động", ông Nguyễn Đắc Vinh cho biết.

Dự thảo Luật Báo chí (sửa đổi) gồm 4 chương, 50 điều (giảm 2 chương và 11 điều so với Luật năm 2016). Dự thảo tập trung quy định các vấn đề có tính nguyên tắc thuộc thẩm quyền của Quốc hội, đồng thời giao Chính phủ, Bộ, ngành, địa phương quy định chi tiết những nội dung có tính chất linh hoạt, thường xuyên thay đổi trong thực tiễn. Đáng chú ý, dự thảo bổ sung quy định khẳng định vị trí, vai trò của báo chí cách mạng Việt Nam: "Báo chí ở nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là báo chí cách mạng...". Quy định này nhằm thể hiện rõ sứ mệnh lịch sử và định hướng phát triển báo chí theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng. Dự thảo cũng mở rộng quy định về mô hình hoạt động, kinh tế báo chí, khuyến khích đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số trong hoạt động báo chí; đồng thời siết chặt quản lý để đảm bảo hiệu quả, hiệu lực, kỷ cương trong lĩnh vực này.

Không chỉ kế thừa giá trị của Luật Báo chí năm 2016, dự án lần này còn thể hiện tư duy cải cách mạnh mẽ, hướng đến một nền báo chí hiện đại, minh bạch và hội nhập. Sự chuẩn bị công phu, nghiêm túc, cùng tinh thần cầu thị, lắng nghe của cơ quan soạn thảo được các Ủy ban của Quốc hội và đại biểu đánh giá cao, tạo sự đồng thuận rộng rãi.

Luật Báo chí (sửa đổi) khi Quốc hội thông qua được kỳ vọng sẽ trở thành dấu mốc quan trọng trong quá trình hoàn thiện thể chế truyền thông quốc gia, tạo hành lang pháp lý vững chắc cho báo chí phát triển vững chắc, chuyên nghiệp và nhân văn. Đây cũng là bước đi khẳng định quyết tâm của Quốc hội và Chính phủ trong việc xây dựng nền báo chí cách mạng Việt Nam thực sự là lực lượng tiên phong trên mặt trận tư tưởng, văn hóa, góp phần đưa đất nước phát triển hùng cường, thịnh vượng. ■

Chủ tịch Quốc hội Hungary cắt băng khai mạc triển lãm ảnh về TP.HCM đầu thế kỷ XX

Trong khuôn khổ chuyến thăm chính thức Việt Nam, sáng qua 19.10, tại Bảo tàng Thành phố Hồ Chí Minh, Chủ tịch Quốc hội Hungary Kover Laszlo đã đến dự và cắt băng khai mạc triển lãm "Những bức ảnh của Dezső - Bác sĩ Hải quân người Hungary vào những năm đầu thế kỷ XX tại thành phố Hồ Chí Minh".

Triển lãm là những bức ảnh về những tòa nhà nổi bật ở khu vực trung tâm TP.HCM tồn tại từ những năm đầu thế kỷ XX cho đến ngày nay. Đó là Nhà hát thành phố (mở cửa vào năm 1900), Tòa thị chính (nay là trụ sở UBND TP.HCM). Bên cạnh đó là những bức ảnh về phố Catinat (đường Đồng Khởi ngày nay) hoặc Vườn bách thảo (Thảo cầm viên Sài Gòn ngày nay). Triển lãm cũng là những bức ảnh về Sài Gòn cách đây hơn một thế kỷ, được tái hiện sinh động từ khung cảnh đô thị cho đến kiến trúc cổ kính và nhịp sống bình dị của người Sài Gòn. 23 tác phẩm ảnh trưng bày tại triển lãm là bản sao kỹ thuật số từ bộ sưu tập của Bảo tàng Mỹ thuật Bundapest - Bảo tàng Nghệ thuật châu Á Ferenc Hopp.

Phát biểu tại buổi lễ, Phó Chủ tịch Thường trực HĐND TP.HCM Phạm Thành Kiên nhấn mạnh, triển lãm góp phần lan tỏa thông điệp "Văn hóa là cầu nối của tình hữu nghị, là nền tảng để nhân dân hai nước Việt Nam và Hungary thấu hiểu, trân trọng và gắn bó với nhau hơn nữa". "Việc giới thiệu những bức ảnh quý giá của bác sĩ Dezső Bozóky tại TP.HCM cũng thể hiện sự trân trọng của chúng ta đối với những ký ức lịch sử và di sản văn hóa, đồng thời mở ra không gian sáng tạo mới để các nghệ sĩ, nhà nghiên cứu và công chúng yêu nghệ thuật hai nước cùng chia sẻ cảm xúc, kinh nghiệm và thắp lên cảm hứng sáng tác", ông Phạm Thành Kiên chia sẻ.

Tổng Lãnh sự Hungary tại TP.HCM Lehőcz Gábor cho biết, các bức ảnh được bác sĩ Dezső Bozóky chụp vào tháng 3.1909, thời điểm tàu của ông cập cảng Sài Gòn khi đang trên đường trở về quê hương. Triển lãm không chỉ đơn thuần là một bộ sưu tập ảnh mà nó còn là một hành trình văn hóa kết nối Việt Nam và Hungary. **P.V**

Bão FENGSHEN tăng cấp hướng về khu vực Bắc Biển Đông

Hồi 13h ngày 19.10, vị trí tâm bão ở vào khoảng 14,7 độ Vĩ Bắc; 120,4 độ Kinh Đông, trên khu vực miền Trung Philippines. Sức gió mạnh nhất vùng gần tâm bão mạnh cấp 9 (75-88 km/h), giật cấp 11. Di chuyển theo hướng Tây Bắc với tốc độ 20-25 km/h. Dự báo đến 13h ngày 20.10, bão trên khu vực Bắc Biển Đông, sức gió mạnh cấp 10, giật cấp 12, di chuyển theo hướng Tây Bắc với tốc độ khoảng 25 km/h và có khả năng mạnh thêm. Khu vực ảnh hưởng là khu vực Bắc Biển Đông. Cấp độ rủi ro thiên tai cấp 3.

Đến 13h ngày 21.10, bão trên khu vực Bắc Biển Đông, dự báo cách đặc khu Hoàng Sa khoảng 200 km về phía Bắc Đông Bắc, sức gió mạnh cấp 11, giật cấp 13, di chuyển theo hướng Tây với tốc độ khoảng 15 km/h và có khả năng mạnh thêm. Khu vực ảnh hưởng là khu vực Bắc Biển Đông (bao gồm đặc khu Hoàng Sa). Cấp độ rủi ro thiên tai cấp 3. Đến 13h ngày 22.10, bão trên vùng biển phía Tây Bắc đặc khu Hoàng Sa, sức gió mạnh cấp 10, giật cấp 13, di chuyển theo hướng Tây Nam với tốc độ khoảng 5-10 km/h. Khu vực ảnh hưởng là vùng biển phía Tây khu vực Bắc Biển Đông (bao gồm đặc khu Hoàng Sa). Cấp độ rủi ro thiên tai cấp 3.

Từ 72 đến 120 giờ tiếp theo, bão di chuyển chủ yếu theo hướng Tây Nam, mỗi giờ đi được 10 km và suy yếu dần. Do ảnh hưởng của bão, vùng biển phía Đông khu vực Bắc Biển Đông có gió mạnh cấp 6-7; vùng gần tâm bão mạnh cấp 8-10, giật cấp 12, sóng biển cao 2,5 - 5m, biển động rất mạnh. Cảnh báo, trong khoảng ngày 20-22.10, khu vực Bắc Biển Đông (bao gồm đặc khu Hoàng Sa) có khả năng chịu tác động của gió mạnh cấp 10-11, giật cấp 13. Toàn bộ thuyền hoạt động trong các vùng nguy hiểm nói trên đều có khả năng chịu tác động của dông, lốc, gió mạnh, sóng lớn.

B.N

MÔI TRƯỜNG VĂN HÓA TRONG LỄ HỘI:

Bản sắc truyền thống là yếu tố hàng đầu

● MINH NGỌC

Giữ gìn, bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống, tạo sức hút đối với người dân và du khách thập phương là một trong những yếu tố cốt lõi trong xây dựng môi trường văn hóa lễ hội. Trong bối cảnh cuộc sống có nhiều thay đổi, những giá trị cội nguồn luôn là sức mạnh mềm tạo nên động lực cho sự phát triển bền vững.

Gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống

Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn 2025 vừa diễn ra tại Hải Phòng, bên cạnh các yếu tố đảm bảo văn minh, an toàn, không bạo lực, lễ hội chú trọng mục tiêu gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống.

Theo Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL), trong nhiều năm qua, lễ hội chọi trâu Đồ Sơn luôn là một hoạt động văn hóa trọng điểm, có sức thu hút lớn với người dân địa phương và đông đảo du khách. Mỗi mùa lễ hội, các yếu tố đảm bảo văn minh, an toàn, phòng chống bạo lực, phản cảm… luôn được cơ quan quản lý và chính quyền địa phương lưu ý, chỉ đạo sát sao.

Với người dân miền biển Đồ Sơn, lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được tổ chức nhằm tưởng nhớ công ơn của các vị thần, duy trì kỷ cương làng xã, cầu nguyện cho "nhân khang, vật thịnh", khẳng định tinh thần đoàn kết, duy trì ý thức cộng đồng. Trong quan niệm cổ xưa, nếu trâu làng nào thắng trận trong lễ hội, năm ấy, cả làng sẽ gặp nhiều may mắn, mưa thuận gió hoà, mọi người bình yên trong suốt hành trình đi biển. Một ý nghĩa tốt đẹp khác nữa là dù thắng hay thua, sau khi kết thúc lễ hội, các trâu đều được mổ thịt tế lễ trời đất, cầu mùa màng thuận hòa.

Là di sản văn hóa phi vật thể quốc gia, trong nhiều năm liên tục, Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn không chỉ nhằm bảo tồn, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống mà còn là sản phẩm văn hóa thu hút khách du lịch, góp phần thúc đẩy phát triển kinh tế - văn hóa xã hội. Việc tổ chức lễ hội cũng nhằm đánh giá những chuyển biến tích cực sau một thời gian khôi phục và phát triển, rút ra bài học kinh nghiệm, giải pháp nhằm duy trì, bảo tồn, phát triển lễ hội.

Việc duy trì, gìn giữ các giá trị truyền thống chính là yếu tố trọng tâm trong xây dựng môi trường văn hóa của cộng đồng miền biển Đồ Sơn mà lễ hội chọi trâu là một đại diện tiêu biểu. Các bậc cao niên nắm giữ, trao truyền những giá trị văn hóa truyền thống của lễ hội cho biết, nhiều năm qua, hội chọi trâu Đồ Sơn đã tạo sức hút đối với hàng ngàn du khách ở nhiều tỉnh thành. Đồng thời, là dịp tiếp tục bảo tồn, giữ gìn các giá trị văn hóa đặc sắc. Mùa lễ hội năm 2025, công tác chuẩn bị và tổ chức hoạt động văn hóa trọng điểm này đã được triển khai với quy mô lớn, đặc biệt chú trọng yếu tố đảm bảo an toàn, văn minh, phát huy các giá trị văn hóa đặc sắc. Bên cạnh các khâu đấu kịch tính, BTC cũng duy trì tổ chức nhiều nghi lễ truyền thống như: Lễ dâng hương và thượng cờ khai hội tại đền Nghè, đền Nam Hải Thần Vương; lễ rước nước tại đền Nghè; lễ Thần linh; lễ Tống Thần…

Cùng phần lễ trang trọng là phần hội sôi động, thu hút sự quan tâm của đông đảo người dân và du khách. Năm nay, lễ hội có 16 trâu tham gia. Các "ông trâu" đều phải trải qua việc kiểm tra chất lượng nghiêm ngặt nhằm đảm bảo an toàn, vệ sinh thực phẩm và phòng chống dịch bệnh. Đặc biệt, các đợt kiểm tra sức khỏe, thể trạng và tính an toàn của 16 trâu tham gia nhằm loại bỏ trâu hung dữ, có phương án thay thế kịp thời, bảo đảm lễ hội diễn ra an toàn, văn minh. Một điểm mới của lễ hội 2025 là kế hoạch cụ thể về vệ sinh an toàn thực phẩm và phòng chống dịch bệnh trước, trong và sau lễ hội. Theo đó, tiêu chí đảm bảo vệ sinh, an toàn và các yếu tố văn minh trong hoạt động giết mổ, bán thịt trâu chọi được đặc biệt quan tâm.

Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn (Hải Phòng)

Năm 2025 đánh dấu lần đầu tiên Lễ hội chọi trâu Đồ Sơn được tổ chức sau khi sáp nhập các đơn vị hành chính. Lễ hội không chỉ là dịp để người dân và du khách thưởng thức những trận đấu hấp dẫn mà còn là cơ hội để bảo tồn, phát huy giá trị văn hóa đặc sắc, tạo sự kết nối cộng đồng và nâng cao tinh thần thượng võ của người dân miền biển.

Môi trường văn hóa trong lễ hội

Từ những giá trị truyền thống được gìn giữ qua nhiều thế hệ, vấn đề xây dựng môi trường văn hóa trong lễ hội trở thành yếu tố then chốt để bảo đảm lễ hội diễn ra văn minh, an toàn và đúng với bản chất văn hóa của cộng đồng.

Gìn giữ, phát huy các giá trị văn hóa truyền thống, đẩy lùi bạo lực cùng các yếu tố phản cảm đã khiến cho không gian và môi trường văn hóa trong các lễ hội ngày càng đi vào nề nếp. Những lễ hội "điểm nóng", nổi cộm từng khiến dư luận bức xúc trước đây, nay đã từng bước được chấn chỉnh, những tiêu cực, phản cảm dần được dẹp bỏ, đẩy lùi. Đặc biệt, nhận thức của người dân trong thực hiện các quy định về nếp sống văn minh trong lễ hội ngày càng chuyển biến tích cực, tôn vinh văn hóa truyền thống, đẩy lùi vi phạm về thực hiện nếp sống văn minh trong lễ hội. Theo Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện, những chuyển biến này là kết quả của sự vào cuộc thường xuyên, liên tục, bền bỉ gạn đục khơi trong, cho thấy hiệu quả của công tác quản lý nhà nước.

Ngay từ đầu các mùa lễ hội, Ban Bí thư, Chính phủ, Bộ VHTTDL, Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện đã liên tục ban hành các công văn chỉ đạo tăng cường công tác quản lý và tổ chức lễ hội. Công tác dự báo lượng du khách, đặc biệt với những lễ hội lớn, trọng điểm và kéo dài nhiều ngày được triển khai sớm. Từ dự báo tình hình cũng như diễn biến tại các lễ hội trong nhiều năm, Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện cùng với các đơn vị chức năng thuộc Bộ tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, đôn đốc các địa phương trong quản lý, tổ chức lễ hội. Những địa chỉ từng là "điểm nóng" như hội Phết Hiền Quan, lễ hội cướp Phết Bàn Giản, lễ hội chọi trâu Hải Lựu, lễ hội Đền Sóc, lễ Khai ấn đền Trần… qua từng năm đã có những chuyển biến tích cực, dần khẳng định vị trí là những sinh hoạt văn hóa quan trọng trong cộng đồng, hướng người dân đến những giá trị chân - thiện - mỹ.

Bên cạnh đó, những mùa lễ hội gần đây, các tỉnh, thành phố cũng đã chủ động đưa ra các phương án, ban hành kế hoạch tổng thể cho các hoạt động lễ hội và chỉ đạo trực tiếp các cấp chính quyền xây dựng kịch bản, kế hoạch, trong đó đưa ra nhiều phương án quản lý khả thi. Với nhiều giải pháp quyết liệt, đồng bộ, bức tranh lễ hội đã phác họa một diện mạo văn minh, lành mạnh, không xô bồ. Vui ở phần hội, trang trọng trong phần lễ, du khách cảm nhận được giá trị hướng tới của các lễ hội chính là bản sắc văn hóa truyền thống - yếu tố cốt lõi trong xây dựng môi trường văn hóa cơ sở. ■

Lưu giữ và bảo quản ký ức các gia đình liệt sĩ tại làng Nhiếp ảnh Lai Xá

Bảo tàng Hà Nội phối hợp với Bảo tàng Lịch sử Tự nhiên Hoa Kỳ mới đây tổ chức hội thảo với chủ đề "Nâng cao năng lực về bảo quản các bộ sưu tập ảnh". Đây là phần quan trọng trong dự án "Lưu giữ và bảo quản ký ức 50 năm sau chiến tranh Đông Dương tại làng Nhiếp ảnh Lai Xá". Dự án được thực hiện tại làng Nhiếp ảnh Lai Xá, xã Hoài Đức, TP Hà Nội, nhằm nghiên cứu, bảo tồn, chuyển giao công nghệ trong công tác bảo quản hiện vật bảo tàng, đặc biệt là hiện vật giấy, tư liệu phim ảnh.

Chuỗi hoạt động được triển khai gồm: Hội thảo, tập huấn chuyển giao kỹ thuật bảo quản. Tại đây, những kinh nghiệm lưu giữ, bảo quản các kỷ vật chất liệu giấy, ảnh đang được lưu giữ trong cộng đồng làng Lai Xá được chia sẻ bởi chuyên gia bảo quản đến từ Bảo tàng Lịch sử Tự nhiên Hoa Kỳ.

Giám đốc Bảo tàng Hà Nội Nguyễn Tiến Đà cho biết, mục tiêu của hội thảo nhằm nâng cao kiến thức và kỹ năng thực hành trong công tác bảo tồn tư liệu ảnh tại các bảo tàng, góp phần gìn giữ và phát huy giá trị của di sản tư liệu, một phần ký ức quý giá của dân tộc. Tại hội thảo, học viên của các bảo tàng cùng chia sẻ kinh nghiệm, trao đổi các kỹ năng, kỹ thuật trong khâu bảo quản, lưu trữ hiện vật và công tác trưng bày để bảo đảm tính hấp dẫn, phục vụ công chúng.

PHƯƠNG THẢO

Dịch vụ truyền hình trả tiền đối diện nhiều thách thức

● **HOÀNG HẢI**

Năm 2024, doanh thu dịch vụ truyền hình trả tiền (THTT) Việt Nam sụt giảm bất thường, không theo xu hướng chung của khu vực. Mặc dù doanh thu dịch vụ truyền hình trực tuyến (OTT) có sự tăng trưởng nhưng vẫn không thể bù đắp được do doanh thu dịch vụ THTT truyền thống suy giảm quá nhanh, dẫn đến doanh thu toàn thị trường bị suy giảm.

Chia sẻ tại *Hội thảo giao ban quản lý dịch vụ phát thanh, truyền hình* (PTTH) giữa Bộ VHTTDL và các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ (PTTH) năm 2025 diễn ra cuối tuần qua tại TP.HCM, Cục trưởng Cục PTTH&TTĐT (Bộ VHTTDL) Lê Quang Tự Do bày tỏ lo ngại khi thị trường dịch vụ THTT đang trong bối cảnh các chỉ số về doanh thu, lợi nhuận và phát triển thuê bao đều gặp nhiều khó khăn.

Cục trưởng Cục PTTH&TTĐT Lê Quang Tự Do cho biết, thị trường dịch vụ THTT tính đến hết năm 2024 đạt 21,4 triệu thuê bao, tăng gần 2% so với năm 2023. Trong bối cảnh thuê bao truyền thống không tăng và giảm, thuê bao OTT TV lại tăng rất mạnh so với truyền hình truyền thống, từ 7,4 triệu thuê bao năm 2023 đến hết năm 2024 đạt 9,2 triệu thuê bao, tăng hơn 24% so với năm 2023. Tuy nhiên, bước tăng này không thúc đẩy được tốc độ tăng trưởng doanh thu, bởi vẫn đang ở giai đoạn đầu tư, thậm chí là còn chấp nhận lỗ để phát triển về thuê bao. Cụ thể, doanh thu của toàn thị trường THTT năm 2024 chỉ đạt 10.017 tỉ đồng, giảm 2,7% so với năm 2023. Như vậy, doanh thu không những đi ngang mà còn giảm nhẹ.

Trong 6 tháng đầu năm 2025, doanh thu thị trường đạt 5.110 tỉ đồng, tăng trưởng khoảng 2% so với cùng kỳ năm 2024. Dự báo đến hết năm nay, doanh thu thị trường cũng chỉ tăng trưởng ở mức 2,8% với khoảng 10.300 tỉ đồng so với năm 2024; số thuê bao đạt ở mức 22,5 triệu, tăng khoảng 5% so với năm 2024. Những con số trên cho thấy thị trường gần như bão hòa, chưa phát triển mạnh và thậm chí có chiều hướng giảm sút. Xu thế này đã được cảnh báo từ năm 2022, nhưng các giải pháp ta đưa ra từ năm 2022 đến nay có vẻ không hiệu quả. Cũng theo Cục trưởng Cục PTTH&TTĐT Lê Quang Tự Do, trong năm nay, Chính phủ sẽ ban hành Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa của Việt Nam giai đoạn 2026 -2030. Trong đó, dịch vụ PTTH có vai trò chủ lực trong số 12 ngành công nghiệp văn hóa do Bộ VHTTDL đề xuất Chính phủ đưa vào Chiến lược.

Để dịch vụ PTTH phát triển trong thời gian tới, cần kịp thời tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc để hỗ trợ và thúc đẩy khối doanh nghiệp này phát triển. Cơ quan quản lý nhà nước sẽ tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật và có chính sách hỗ trợ để tạo động lực thúc đẩy thị trường dịch vụ THTT phát triển nhanh và bền vững, ông Do nhấn mạnh. Đối với các doanh nghiệp, cần tăng cường ứng dụng công nghệ trong quản lý và cung cấp dịch vụ; có phương án tăng cường cung cấp nội dung video theo nhu cầu (VOD), đặc biệt là nội dung bản địa. Đồng thời, điều chỉnh phương án kinh doanh, chủ động đấu tranh bảo vệ bản quyền với doanh nghiệp xuyên biên giới để bảo vệ thị trường.

Dịch vụ truyền hình trả tiền đang sụt giảm

Theo đại diện Hiệp hội Truyền hình trả tiền Việt Nam, THTT trong nước đang chịu sức ép cạnh tranh gay gắt từ các nền tảng số toàn cầu. Để khuyến khích các doanh nghiệp trong nước đầu tư và phát triển, cần có cơ chế ưu đãi về thuế, vốn vay và đơn giản hóa thủ tục pháp lý liên quan… Đồng thời tạo điều kiện dùng chung hạ tầng giữa điện lực, viễn thông và truyền hình nhằm tiết kiệm chi phí và nâng cao hiệu quả khai thác hạ tầng. Trước mắt, mong muốn Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN) xem xét điều chỉnh, hỗ trợ đơn giá treo cáp truyền hình phù hợp với khả năng chi trả của doanh nghiệp.

Dịp này, nhiều ý kiến cũng nhấn mạnh rằng các nhà mạng cần thiết lập lại một cơ chế để cùng bảo vệ những lợi ích chính đáng của các doanh nghiệp THTT, trực tiếp là việc bảo vệ bản quyền ở trên trên không gian mạng và vận hành hiệu quả Tổ bảo vệ bản quyền nội dung truyền hình.■

Sẽ cấp đủ 3.600 bộ sách giáo khoa còn thiếu cho học sinh Thái Nguyên

Bộ trưởng GD&ĐT Nguyễn Kim Sơn vừa đến thăm, tặng quà ngành Giáo dục Thái Nguyên và Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên bị ảnh hưởng bởi bão số 11. Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn chỉ đạo đơn vị chức năng của Bộ phối hợp với các nhà xuất bản, ngay đầu tuần tới, cấp đủ 3.600 hai bộ sách giáo khoa còn thiếu.

Bộ trưởng lưu ý, trong thời gian tới, tỉnh và ngành Giáo dục Thái Nguyên cần chuẩn bị hồ sơ, danh mục đầu tư để tranh thủ nguồn vốn từ Chương trình mục tiêu quốc gia hiện đại hóa, nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo giai đoạn 2026-2035, trong đó ưu tiên đầu tư cho cơ sở giáo dục ở các khu vực ven sông, suối, vùng trũng thấp. Cùng với đó là việc tăng cường số hóa quản lý, học liệu, sao lưu định kỳ dữ liệu nhằm giảm thiểu rủi ro trong điều kiện thiên tai ngày càng cực đoan. Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn đã đến thăm, tặng quà tại Trường Mầm non Huống Thượng và Trường THPT Chuyên Thái Nguyên. Bộ trưởng đề nghị chính quyền địa phương tiếp tục quan tâm, hỗ trợ trang thiết bị thiết yếu, đồng thời chỉ đạo rà soát, xây dựng phương án phòng, chống thiên tai và bảo đảm an toàn trường học trong mùa mưa bão.

Trong khuôn khổ chuyến công tác, Bộ trưởng Nguyễn Kim Sơn đã đến thăm và tặng quà Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên. Đây là đơn vị thiệt hại nặng nhất trong Đại học Thái Nguyên, với tổng thiệt hại ước khoảng 82 tỉ đồng, do bão số 11 gây ra. Đồng thời nhấn mạnh yêu cầu bảo đảm tuyệt đối an toàn về điện, nước, kết cấu hạ tầng ở các khu vực từng 3 ngập sâu; huy động sinh viên tham gia dọn dẹp vệ sinh môi trường có hướng dẫn an toàn, coi đó là hoạt động giáo dục công dân, góp phần nâng cao ý thức cộng đồng.

Bộ trưởng lưu ý Đại học Thái Nguyên cần đẩy mạnh số hóa hồ sơ, tài liệu quản lý, nghiên cứu và đào tạo; không để các tài liệu quan trọng ở tầng thấp, chủ động sao lưu dữ liệu định kỳ. Bên cạnh đó, cần rà soát, sắp xếp lại hệ thống phòng thí nghiệm, ưu tiên các phòng thí nghiệm trọng điểm, dùng chung, có hiệu quả khai thác cao, tránh dàn trải... **P.V**

Một người tử vong nghi bị voi rừng tấn công tại Lâm Đồng

Ngày 19.10, lãnh đạo UBND xã Đắk Wil (Lâm Đồng) cho biết, chính quyền đang phối hợp với lực lượng chức năng điều tra vụ việc một người đàn ông 66 tuổi tử vong trong rừng, nghi do bị voi rừng tấn công.

Theo thông tin ban đầu, sáng 18.10, lực lượng tìm kiếm đã phát hiện thi thể ông M.V.T. (66 tuổi, ngụ tại xã Đắk Wil) trong khu vực rừng gỗ tạp thuộc Tiểu khu 854, địa bàn xã Đắk Wil. Tại hiện trường, cơ quan chức năng phát hiện trên thi thể nạn nhân có những vết bầm bất thường, khu vực xung quanh có cây cối bị ngã đổ, xuất hiện các dấu chân nghi là của voi rừng. Cũng theo UBND xã Đắk Wil, thời gian gần đây, người dân trên địa bàn nhiều lần thấy voi rừng xuất hiện gần khu vực dân cư và đã thông báo với cơ quan chức năng.

Liên quan đến vụ việc, theo trình báo của gia đình, ông M.V.T. đi vào rừng hái măng từ ngày 16.10 nhưng qua đêm không về. Nghi có chuyện chẳng lành, gia đình ông T. đã trình báo chính quyền địa phương nhờ hỗ trợ tìm kiếm ông T. Sau khi các lực lượng chức năng tổ chức tìm kiếm, truy vết, đến sáng 18.10 đã thấy thi thể ông T. ở bìa rừng. Hiện chính quyền địa phương và cơ quan công an đang tiến hành xác minh, làm rõ nguyên nhân vụ việc.

P.V

VIỆT NAM THÊM 2 "LÀNG DU LỊCH TỐT NHẤT" ĐƯỢC UN TOURISM VINH DANH:

Du lịch trở thành động lực phát triển nông thôn

ĐINH AN

Tại Lễ trao giải "Làng Du lịch tốt nhất năm 2025" do Tổ chức Du lịch Liên Hợp Quốc (UN Tourism) vừa tổ chức ở thành phố Hồ Châu, tỉnh Chiết Giang (Trung Quốc) có 52 làng đến từ 29 quốc gia được vinh danh, trong đó có hai làng của Việt Nam là thôn Lô Lô Chải (Tuyên Quang) và Làng du lịch cộng đồng Quỳnh Sơn (Lạng Sơn).

Sáng kiến toàn cầu

Ra đời từ năm 2021, sáng kiến Làng Du lịch tốt nhất (Best Tourism Villages by UN Tourism) là một chương trình trọng điểm trong khuôn khổ Du lịch vì Phát triển Nông thôn của Liên Hợp Quốc. Mục tiêu của sáng kiến là thúc đẩy vai trò của du lịch như một đòn bẩy kinh tế - xã hội, đồng thời bảo tồn cảnh quan, hệ sinh thái, tri thức bản địa và di sản văn hóa. "Du lịch có thể là công cụ mạnh mẽ để thúc đẩy thịnh vượng chung, tăng trưởng toàn diện và gắn kết lãnh thổ ở vùng nông thôn. Những ngôi làng được tôn vinh đã chứng minh rằng, khi du lịch phát triển đúng hướng, không ai bị bỏ lại phía sau", Tổng Thư ký UN Tourism Zurab Pololikashvili nhấn mạnh tại Lễ trao giải Làng Du lịch tốt nhất năm 2025.

Trong danh sách năm 2025, Việt Nam có hai đại diện được vinh danh: thôn Lô Lô Chải (Tuyên Quang) và Làng du lịch cộng đồng Quỳnh Sơn (Lạng Sơn). Đây là kết quả của quá trình nỗ lực bền bỉ, kết hợp hài hòa giữa bảo tồn văn hóa, bảo vệ môi trường và phát triển sinh kế cộng đồng. Nằm dưới chân cột cờ Lũng Cú, thôn Lô Lô Chải là nơi hội tụ văn hóa, cảnh quan và tinh thần của người dân miền cao. Với sự đồng hành của Dự án Du lịch bền vững vì sự phát triển (ST4SD) do Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam phối hợp với tổ chức Helvetas (Thụy Sĩ) triển khai, Lô Lô Chải đã trở thành hình mẫu của du lịch xanh - du lịch cộng đồng kiểu mẫu.

Địa phương tập trung quy hoạch hạ tầng gắn với bảo vệ môi trường, quản lý rác thải, hạn chế nhựa dùng một lần, cải thiện nguồn nước sạch, mở rộng không gian xanh. Người dân được đào tạo kỹ năng đón tiếp, quản lý dịch vụ, đảm bảo an toàn thực phẩm, ứng xử văn minh du lịch. Những mô hình sinh kế từ homestay, ẩm thực, thủ công truyền thống và nông nghiệp trải nghiệm giúp người dân tăng thu nhập, giữ chân thanh niên ở lại bản, khẳng định niềm tự hào văn hóa Lô Lô. Việc được UN Tourism vinh danh là Làng Du lịch tốt nhất năm 2025 đánh dấu bước tiến quan trọng trong chiến lược phát triển du lịch xanh của Tuyên Quang, góp phần khẳng định thương hiệu địa phương trên bản đồ du lịch thế giới.

Giữa thung lũng Bắc Sơn, làng Quỳnh Sơn vẫn giữ nguyên vẻ đẹp nguyên sơ với nhà sàn gỗ, mái ngói âm dương và những nếp sinh hoạt văn hóa Tày đậm đà bản sắc. Lạng Sơn kiên định hướng phát triển du lịch cộng đồng theo mô hình xanh - sạch - nhân văn, vừa đảm bảo cân bằng sinh thái, vừa nâng cao chất lượng cuộc sống. Người dân được đào tạo bài bản về kỹ năng du lịch, ứng xử văn minh, bảo vệ môi trường. Các sản phẩm homestay, ẩm thực, nghề thủ công, trải nghiệm nông nghiệp đã tạo sinh kế ổn định và khuyến khích phụ nữ, thanh niên tham gia chuỗi giá trị du lịch. Đặc biệt, chiến dịch truyền thông số do Trung tâm Xúc tiến Đầu tư, Thương mại và Du lịch tỉnh Lạng Sơn thực hiện đã lan tỏa hình ảnh Quỳnh Sơn ra thế giới, thu hút hàng triệu lượt tương tác trên các nền tảng như: TikTok, Zalo, fanpage Du lịch thông minh…

Tầm nhìn phát triển bền vững

Thành công của Lô Lô Chải (Tuyên Quang) và Quỳnh Sơn (Lạng Sơn) là niềm tự hào của các cộng đồng địa phương, đồng thời là dấu mốc quan trọng trong hành trình khẳng định vị thế du lịch Việt Nam trên bản đồ thế giới. Hai ngôi làng vùng cao, với những mái nhà sàn mộc mạc và nét văn hóa bản địa nguyên sơ, đã bước ra thế giới bằng chính giá trị văn hóa, tinh thần gìn giữ di sản và khát vọng phát triển bền vững.

Tại Tuyên Quang, danh hiệu Làng Du lịch tốt nhất năm 2025 dành cho Lô Lô Chải cùng với Giải thưởng Điểm đến Văn hóa hàng đầu châu Á của Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Cao nguyên đá Đồng Văn đã tạo nên bước tiến mạnh mẽ trong định hướng phát triển du lịch của tỉnh. Đây là phần thưởng xứng đáng cho sự kiên trì bảo tồn và sáng tạo, đồng thời trở thành nguồn cảm hứng để Tuyên Quang tiếp tục xây dựng chiến lược phát triển du lịch xanh - nhân văn - bền vững đến năm 2035, định hướng 2045.

Ở Lạng Sơn, hai danh hiệu quốc tế liên tiếp: Công viên địa chất toàn cầu UNESCO và Làng Du lịch tốt nhất của UN Tourism đã khẳng định định hướng phát triển đúng đắn của tỉnh: Lấy văn hóa làm nền tảng, con người làm trung tâm và bền vững làm tiêu chí cốt lõi. Việc Quỳnh Sơn được vinh danh đã tạo cơ hội để Lạng Sơn và Việt Nam chia sẻ câu chuyện thành công của du lịch cộng đồng ra thế giới, đồng thời mở rộng hợp tác quốc tế, xúc tiến đầu tư và quảng bá hình ảnh đất nước hòa bình, thân thiện, hiếu khách.

Hai câu chuyện, một từ miền địa đầu Tổ quốc, một từ thung lũng của tỉnh biên giới đã tạo nên bức tranh sinh động về du lịch cộng đồng Việt Nam trong kỷ nguyên phát triển bền vững. Từ Lô Lô Chải đến Quỳnh Sơn, Việt Nam đang kể với thế giới một câu chuyện mới: Câu chuyện về sức mạnh của văn hóa, về tinh thần sáng tạo và khát vọng vươn lên từ những miền quê yên bình, nơi du lịch trở thành con đường gìn giữ linh hồn đất nước và lan tỏa những giá trị nhân văn Việt Nam ra toàn cầu.

Đến nay, Việt Nam đã có 5 làng du lịch được UN Tourism vinh danh: Tân Hóa (Quảng Trị), Thái Hải (Thái Nguyên), Trà Quế (Đà Nẵng), Lô Lô Chải (Tuyên Quang) và Quỳnh Sơn (Lạng Sơn). Mỗi ngôi làng là một mô hình sống động của du lịch cộng đồng kết hợp phát triển nông thôn, nơi du lịch trở thành công cụ kiến tạo tương lai, chứ không chỉ là ngành kinh tế.

Sáng kiến Làng Du lịch tốt nhất cho thấy, khi người dân được trao quyền, khi văn hóa được đặt ở trung tâm của chiến lược phát triển, du lịch có thể tạo ra sự thịnh vượng hài hòa giữa con người và thiên nhiên. Từ những bản làng xa xôi, du lịch đang thắp sáng niềm hy vọng về một thế giới phát triển bao trùm, nơi những giá trị bền vững được ươm mầm từ chính những nếp nhà sàn, ruộng bậc thang, con đường đất đỏ và tiếng cười của người nông dân. ■

Quỳnh Sơn trở thành điển hình tiêu biểu về du lịch cộng đồng của miền núi phía Bắc

Du lịch Thái Nguyên tăng trưởng tích cực

9 tháng đầu năm 2025, tổng doanh thu từ hoạt động du lịch trên địa bàn tỉnh Thái Nguyên đạt hơn 1.800 tỉ đồng. Toàn tỉnh đón khoảng 2,3 triệu lượt khách du lịch, trong đó có hơn 25.000 lượt khách quốc tế. Các điểm du lịch trọng điểm như: Khu di tích quốc gia đặc biệt ATK Định Hóa, hồ Núi Cốc, khu du lịch hồ Ba Bể cùng các làng du lịch cộng đồng như Thái Hải, Suối Kẹm, Tiến Yên Farmstay… tiếp tục thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước.

Ngành Du lịch Thái Nguyên đang phục hồi và tăng trưởng tích cực nhờ việc đẩy mạnh công tác xúc tiến, quảng bá kết hợp với các hoạt động kích cầu du lịch gắn với trải nghiệm văn hóa, ẩm thực và sản phẩm đặc trưng địa phương.

Thời gian tới, tỉnh Thái Nguyên tiếp tục chú trọng đầu tư hạ tầng, phát triển du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái gắn với việc bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa truyền thống, phấn đấu đưa du lịch trở thành ngành kinh tế quan trọng của địa phương.

LAN HƯƠNG

Chuyển mục đích sử dụng đất trồng tỏi sang du lịch

UBND tỉnh Quảng Ngãi vừa có quyết định cho phép chuyển mục đích sử dụng đất thực hiện dự án Tổ hợp du lịch văn hóa di sản Lý Sơn tại đặc khu Lý Sơn, tỉnh Quảng Ngãi.

Theo quyết định, Công ty cổ phần Đầu tư Phát triển Anh Thu (phường Nghĩa Lộ, tỉnh Quảng Ngãi) được chuyển mục đích sử dụng đất đối với phần diện tích hơn 30.284m2, bao gồm đất trồng cây hằng năm khác; đất xây dựng cơ sở giáo dục và đào tạo; đất giao thông và đất nghĩa trang sang đất thương mại, dịch vụ để thực hiện dự án Tổ hợp du lịch văn hóa di sản Lý Sơn tại đặc khu Lý Sơn. Trong đó, phần lớn diện tích đất được UBND tỉnh Quảng Ngãi cho phép chuyển mục đích sử dụng đất là đất trồng cây hằng năm khác với diện tích hơn 28.579m2.

Hình thức sử dụng đất sau khi chuyển mục đích sử dụng đất là Nhà nước cho thuê đất thu tiền thuê đất một lần cho cả thời gian thuê. Vị trí, ranh giới khu đất được xác định theo Trích lục bản đồ địa chính khu đất thuộc tờ bản đồ địa chính số 32, đặc khu Lý Sơn, đối diện với đảo An Bình.

NHƯ ĐỒNG

BỘ TRƯỞNG NGUYỄN VĂN HÙNG:

Dựa trên văn hóa để phát triển du lịch

ĐÌNH TOÁN - HỒNG NHUNG; ảnh: ĐĂNG NGUYÊN

Phát biểu tại buổi làm việc với lãnh đạo UBND tỉnh Gia Lai về tình hình phát triển VHTTDL trên địa bàn tỉnh, Ủy viên BCH Trung ương Đảng, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh, Gia Lai phải nhận diện rõ văn hóa trong kinh tế và kinh tế trong văn hóa để đi lên từ văn hóa, làm giàu từ văn hóa. Đồng thời, phải quán triệt sâu sắc hơn nữa tinh thần chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm về phát triển văn hóa.

Toàn cảnh buổi làm việc

Mở ra không gian phát triển mới

Báo cáo tại buổi làm việc, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai Nguyễn Thị Thanh Lịch cho biết, tỉnh Gia Lai mới được thành lập từ ngày 1.7.2025 trên cơ sở sáp nhập toàn bộ diện tích và dân số của hai tỉnh cũ là Bình Định và Gia Lai. Tỉnh Gia Lai mới là sự kết hợp độc đáo giữa tinh thần tiến công mạnh mẽ của "miền đất võ" và vẻ đẹp hoang sơ, giàu bản sắc văn hóa các dân tộc Tây Nguyên.

Cùng với đó, Gia Lai có vị trí địa lý chiến lược, quần tụ thiên nhiên hùng vĩ, đa dạng bản sắc văn hóa các dân tộc, có không gian văn hóa cồng chiêng Tây Nguyên và nhiều di sản văn hóa vật thể, phi vật thể quý giá còn lưu lại trên địa bàn tỉnh. Tỉnh Gia Lai xác định văn hóa là nền tảng tinh thần vững chắc và là nguồn lực nội sinh quan trọng để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững.

Vùng đất này được kỳ vọng trở thành cực tăng trưởng mới, phát triển toàn diện, bổ trợ lẫn nhau giữa vùng biển và cao nguyên. Tỉnh cũng xác định văn hóa là nền tảng tinh thần vững chắc và là nguồn lực nội sinh quan trọng để thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội nhanh, bền vững.

Lãnh đạo UBND tỉnh Gia Lai cho biết thêm, sau sáp nhập, nhu cầu đầu tư cho các thiết chế văn hóa, bảo tồn di sản và phát triển nguồn nhân lực trên địa bàn tỉnh Gia Lai tăng đáng kể. Tuy nhiên, nguồn ngân sách địa phương vẫn còn hạn chế. Nhiều di tích lịch sử - văn hóa quan trọng cùng hệ thống cơ sở vật chất văn hóa cơ sở đã xuống cấp, cần có sự quan tâm đầu tư từ nguồn vốn của Trung ương.

Tại buổi làm việc, Phó Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai Nguyễn Thị Thanh Lịch đã đề xuất một số kiến nghị liên quan đến các nội dung quy hoạch việc bảo tồn, tu bổ, phục hồi quần thể di tích Tây Sơn Thượng Đạo; tổ chức Liên hoan quốc tế Võ thuật cổ truyền Việt Nam lần thứ IX Gia Lai năm 2026 và tổ chức một số sự kiện thể thao trên địa bàn tỉnh; vấn đề liên quan đến Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2030…

Sau khi lắng nghe các ý kiến đề xuất, lãnh đạo các Cục, Vụ, đơn vị chức năng của Bộ VHTTDL đã cho ý kiến góp ý, trao đổi các vấn đề liên quan đến công tác đầu tư thiết chế văn hóa và tu bổ các di tích cấp quốc gia trên địa bàn tỉnh Gia Lai; tổ chức các sự kiện VHTTDL tại tỉnh…

> *Bên cạnh những sản phẩm chủ đạo về du lịch sinh thái, khám phá, du lịch biển đảo…, tỉnh cần phát triển sản phẩm du lịch có tính chất vượt trội, khác biệt, chạm được đến cảm xúc; phải dựa trên văn hóa để phát triển du lịch, tạo nên hệ sinh thái VHTTDL hiện đại của tỉnh Gia Lai, mang đậm bản sắc đại ngàn và biển xanh.*
>
> **(Bộ trưởng NGUYỄN VĂN HÙNG)**

Phát triển bền vững từ văn hóa

Phát biểu tại buổi làm việc, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng cho biết, Gia Lai là địa phương thứ hai chủ động đăng ký làm việc với Bộ VHTTDL sau khi tổ chức thành công Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh. Điều này thể hiện sự quan tâm sâu sắc và quyết tâm phát triển văn hóa của lãnh đạo tỉnh. Ngoài ra, qua nghiên cứu các báo cáo trình Đại hội đại biểu Đảng bộ tỉnh Gia Lai lần thứ I, Bộ trưởng thể hiện sự đồng tình với các chủ trương, chính sách phát triển văn hóa của Đảng bộ tỉnh. Theo đó, Đảng bộ tỉnh Gia Lai đã đưa ra nhiều chủ trương lớn trong phát triển, coi văn hóa là nền tảng cho sự phát triển, xác định tiềm năng, lợi thế về du lịch cũng như chú trọng phát triển thể thao. Các định hướng phát triển của tỉnh trong 5 năm tới đã nhận diện rõ hơn không gian phát triển mới; khẳng định được tiềm năng, lợi thế, sự khác biệt để nỗ lực quyết tâm xây dựng tỉnh ngày càng giàu mạnh.

Trong giai đoạn tới, Bộ trưởng đề nghị tỉnh Gia Lai phải tiếp tục xác định văn hóa là nền tảng tinh thần, động lực của sự phát triển, dẫn dắt toàn bộ quá trình xây dựng và phát triển bền vững của tỉnh. "Đảng ta đã xác định vai trò quan trọng của văn hóa. Tại Hội nghị thế giới về chính sách văn hóa và phát triển bền vững diễn ra tại Tây Ban Nha vừa qua, chúng ta đã tiếp tục đề cao vai trò của văn hóa. Văn hóa vì hoà bình, văn hóa kiến tạo sự phát triển… Do đó, Gia Lai phải thấy được tác động của văn hóa, yếu tố kinh tế trong văn hóa và văn hóa trong kinh tế; phải đi lên từ văn hóa, làm giàu từ văn hóa và phát triển bền vững từ văn hóa. Đồng thời, quán triệt sâu sắc hơn nữa tinh thần chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm về phát triển văn hóa", Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng nêu rõ.

Nhấn mạnh quan điểm phải chuyển biến mạnh mẽ tư duy từ làm văn hóa sang quản lý nhà nước về văn hóa, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng thông tin, hiện Bộ VHTTDL đang phối hợp với các cơ quan liên quan xây dựng dự thảo Nghị quyết của Bộ Chính trị về chấn hưng và phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới. Nghị quyết được dự thảo trên cơ sở rà soát lại toàn bộ các văn kiện của Đảng và các Nghị quyết. Nghị quyết khi được ban hành sẽ có nhiều giải pháp cụ thể, mang tính đột phá về phát triển văn hóa Việt Nam.

Liên quan đến kiến nghị của địa phương đối với Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2030, Bộ trưởng cho hay chương trình sẽ được triển khai theo hướng đẩy mạnh phân cấp, phân quyền cho địa phương; theo đúng chỉ đạo của Tổng Bí thư Tô Lâm "địa phương quyết, địa phương làm, địa phương chịu trách nhiệm".

Trong phát triển thể thao, Bộ trưởng đánh giá Gia Lai là địa phương có thế mạnh phát triển thể thao. Trong giai đoạn tới, tỉnh cần chú trọng đến phát triển thể thao quần chúng để góp phần chăm sóc sức khoẻ cho nhân dân, đạt những chỉ tiêu về chăm sóc sức khoẻ cho con người.

Đối với du lịch, Bộ trưởng cho biết, trên tinh thần phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, bên cạnh những sản phẩm chủ đạo về du lịch sinh thái, khám phá, du lịch biển đảo…, tỉnh cần phát triển sản phẩm du lịch có tính chất vượt trội, khác biệt, chạm được đến cảm xúc; phải dựa trên văn hóa để phát triển du lịch, tạo nên hệ sinh thái VHTTDL hiện đại của tỉnh Gia Lai, mang đậm bản sắc đại ngàn và biển xanh.

Trong công tác quản lý nhà nước về báo chí, Bộ trưởng nhấn mạnh đây là lĩnh vực đặc thù. Đặc biệt trong bối cảnh công nghệ, mạng xã hội phát triển như hiện nay, Gia Lai càng phải chú trọng công tác quản lý nhà nước về báo chí, phát huy vai trò trên mặt trận thông tin. Ngoài ra, cho ý kiến cụ thể đối với từng kiến nghị, đề xuất của địa phương, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng khẳng định, lãnh đạo Bộ VHTTDL sẽ chỉ đạo các đơn vị trực thuộc phối hợp chặt chẽ, đồng hành cùng tỉnh Gia Lai trong thúc đẩy phát triển VHTTDL.

Với quyết tâm cao, cách làm phù hợp, Bộ trưởng tin tưởng Gia Lai sẽ triển khai thành công Nghị quyết Đại hội Đảng bộ tỉnh. VHTTDL tiếp tục gặt hái được nhiều thành công, đóng góp vào sự phát triển kinh tế - xã hội, theo đúng định hướng của Bộ: "Văn hóa là nền tảng - Thông tin là mạch dẫn - Thể thao là sức mạnh - Du lịch là nhịp cầu kết nối". ■

PHÙ ĐIÊU CÓ GIÁ TRỊ QUÝ THỜI MỸ THUẬT ĐÔNG DƯƠNG ĐƯỢC "HỒI SINH":

Sự trở lại của những di sản vô giá

LAM NGỌC; ảnh: L.SƠN

Mới đây, hình ảnh hai bức phù điêu quý, là di sản nghệ thuật đầy giá trị của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, tiền thân Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam, sau khi được tu bổ, đã hiện diện trên con phố Hàng Lọng (Hà Nội).

Sự trở lại sau những thăng trầm của các di sản nghệ thuật vô giá này không chỉ mang lại cảm xúc vui mừng của giới mỹ thuật mà còn tạo cơ hội để đông đảo công chúng từng biết đến số phận của những bức phù điêu này được thưởng lãm, chiêm ngưỡng.

Những bức phù điêu đặc biệt giá trị

Cho đến hôm nay, người ta vẫn nhắc lại câu chuyện về những bức phù điêu nằm trên bức tường phía sau nhà dạy hình họa của Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam (Hà Nội) rất có giá trị về lịch sử, văn hóa và mỹ thuật không được tiếp cận không gian công cộng, công chúng vì thế cũng mất đi cơ hội được chiêm ngưỡng. Thời điểm này, trao đổi với chúng tôi, họa sĩ Vi Kiến Thành, nguyên Cục trưởng Cục Mỹ thuật, Nhiếp ảnh và Triển lãm (Bộ VHTTDL) cho biết, đây là những bức phù điêu không chỉ đẹp về mặt tạo hình mà còn có giá trị về lịch sử, nơi lưu giữ dấu ấn thời gian của thời kỳ mỹ thuật Đông Dương, một giai đoạn hoàng kim của mỹ thuật Việt Nam. Còn theo nhà nghiên cứu mỹ thuật độc lập, TS Phạm Long, đây là những bức phù điêu được các giáo sư và sinh viên khóa 1 và khóa 2 của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, trong đó có tác giả Vũ Cao Đàm sáng tác nhằm trang trí cung Đông Dương tại Đấu xảo thuộc địa quốc tế năm 1931, Paris, Pháp. Giới chuyên môn cũng nhận định, trong những di sản của nghệ thuật điêu khắc hiện đại Việt Nam, đây là những bức phù điêu đặc biệt giá trị bởi rất hiếm có những tác phẩm sáng tác trong giai đoạn hình thành và phát triển của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, số lượng các nhà điêu khắc được đào tạo trong giai đoạn này lại càng hiếm.

Câu chuyện có hai bức phù điêu khổng lồ nằm trên bức tường phía sau nhà dạy hình họa của Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam, cũng là một ngôi nhà còn sót lại của Trường Mỹ thuật Đông Dương được giới mỹ thuật Hà Nội và người dân Thủ đô nhắc đến trong khoảng thời gian kéo dài đến hàng chục năm. Hình ảnh về hai bức phù điêu vì thế cũng chỉ được biết đến qua tài liệu lưu giữ bởi những nhà nghiên cứu mỹ thuật tâm huyết với giá trị của các di sản nghệ thuật này.

Cũng ở thời điểm này, theo nhà nghiên cứu mỹ thuật Ngô Kim Khôi, khi tìm hiểu tài liệu do họa sĩ Victor Tardieu để lại, ông đã biết sự hiện diện của các bức phù điêu. Nhà nghiên cứu Ngô Kim Khôi tìm lại các tài liệu lưu trữ và nhận thấy, Trường Mỹ thuật Đông Dương đã chuẩn bị việc tham dự triển lãm Thuộc địa Paris 1931 từ ngày 16.3.1929, theo báo cáo của Victor Tardieu. Ngày 12.10.1929, Trường Mỹ thuật Đông Dương đã có sơ đồ triển lãm Paris dưới công văn số 506. Theo báo cáo của Tardieu, với số hiệu 506D, một phù điêu trang trí sảnh lớn của Cung Đông Dương (Palais Indochine) do ba sinh viên của Trường Mỹ thuật Đông Dương là Georges Khánh, Vũ Cao Đàm và Lê Tiến Phúc thực hiện, dưới sự chỉ đạo của Giáo sư Charles-Jean Christian. Phù điêu có chiều dài 39m, cao 2m.

Những bức phù điêu ấy là di sản văn hóa chứa đựng rất nhiều giá trị, từng được giới nghề khao khát được "giải cứu" và bảo tồn nguyên trạng. Sự "hồi sinh" di sản không chỉ tôn vinh xứng đáng niềm tự hào của mỹ thuật Việt mà còn tạo cơ hội để công chúng yêu mỹ thuật mỗi khi đi qua không gian này được chiêm ngưỡng.

Các bức phù điêu đã được "hồi sinh", du khách và công chúng sẽ thoải mái chiêm ngưỡng trên phố Hàng Lọng

Các bức phù điêu đặc biệt giá trị đã lộ diện

Sự trở lại của những di sản vô giá

Sự "lộ diện" và "hồi sinh" của hai bức phù điêu quý đã mang lại cảm xúc vui mừng với đông đảo giới nghề cùng công chúng. Đặc biệt với nhiều thế hệ sinh viên đã học tập và trưởng thành từ Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam, khi có cơ hội được chiêm ngưỡng di sản nghệ thuật vô giá từ các bậc tiền nhân.

"Được tận mắt ngắm nhìn tác phẩm của những nhà điêu khắc tên tuổi thuộc khóa 1 và khóa 2 của Trường Mỹ thuật Đông Dương, là thế hệ nghệ sĩ tiền nhân, với chúng tôi không chỉ có cảm xúc tự hào mà còn là cơ hội để học hỏi, tìm hiểu những quan niệm, bút pháp nghệ thuật từ thế hệ đi trước", Anh Tuấn, sinh viên Đại học Mỹ thuật Việt Nam chia sẻ.

Dự án tu bổ do hai nhà điêu khắc Trần Quốc Thịnh và Trần Công Định (Khoa Điêu khắc, Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam) thực hiện. Trước khi tu bổ, nhóm tác giả đã quay video toàn bộ hiện trạng tác phẩm. Khảo sát ban đầu cho thấy hai tác phẩm bị bẩn khá nhiều bởi sơn, vôi bắn vào. Do khoảng thời gian lâu nên tác phẩm bị hư hại một phần nhỏ. Những người thực hiện cũng đã tìm hiểu các phương pháp của lĩnh vực khảo cổ, cộng với những hiểu biết về hình khối tác phẩm điêu khắc, sao cho có thể giữ lại nguyên vẹn. Với các vệt sơn bám rất chắc trên tác phẩm, nhóm tác giả đã sử dụng công cụ hỗ trợ để xử lý từng chút một, tránh gây hại sang những phần khác. Dự án được thực hiện bằng nguồn vốn xã hội hóa, dưới sự chỉ đạo của UBND phường Cửa Nam, Hà Nội. Theo ông Phạm Tuấn Long, Bí thư Đảng ủy, Chủ tịch HĐND phường, tác phẩm gắn trên tường của Trường Đại học Mỹ thuật Việt Nam nhưng lại quay ra khoảng không gian công cộng của phường Cửa Nam. Đó là không gian rất lý tưởng để người dân được thưởng lãm tác phẩm vô giá này.

Được biết, trong quá trình thu thập tư liệu về Trường Mỹ thuật Đông Dương, TS Trần Hậu Yên Thế đã có được những tài liệu liên quan đến hai bức phù điêu. Nhóm nghiên cứu đã cho ra mắt những hình ảnh đầu tiên trong triển lãm "Nghệ thuật thời Đông Dương" diễn ra tại Bảo tàng Hà Nội vào năm 2019. Giới chuyên môn nhận định, hai bức phù điêu này có ngôn ngữ hiện đại, với những mảng miếng táo bạo. Trên hai bức phù điêu chủ đề "Nông nghiệp" và "Ngư nghiệp", vẻ mặt lam lũ, chất phác của nông dân và ngư dân được thể hiện rõ nét. Lần đầu tiên, người xem cảm nhận được vóc dáng của người lao động với

Đây là những bức phù điêu được các giáo sư và sinh viên khóa 1 và khóa 2 của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, trong đó có tác giả Vũ Cao Đàm sáng tác nhằm trang trí cung Đông Dương tại Đấu xảo thuộc địa quốc tế năm 1931, Paris, Pháp.

Giới chuyên môn cũng nhận định, trong những di sản của nghệ thuật điêu khắc hiện đại Việt Nam, đây là những bức phù điêu đặc biệt giá trị bởi rất hiếm có những tác phẩm sáng tác trong giai đoạn hình thành và phát triển của Trường Cao đẳng Mỹ thuật Đông Dương, số lượng các nhà điêu khắc được đào tạo trong giai đoạn này lại càng hiếm.

(Nhà nghiên cứu mỹ thuật độc lập, TS PHẠM LONG)

những giọt mồ hôi, sự cực nhọc khi cất những mẻ lưới đánh cá… Theo TS Trần Hậu Yên Thế, có lẽ thầy Victor Tardieu đã truyền cho thế hệ hôm nay những thông điệp ý nghĩa, được thể hiện bằng ngôn ngữ nghệ thuật tài hoa.

Sự "hồi sinh" những tác phẩm cũng đặt ra vấn đề, ứng xử với di sản nghệ thuật như thế nào cho đúng, để có thể tôn vinh xứng đáng những giá trị đã được các bậc tiền nhân sáng tạo. Năm 2020, khi dự án nghệ thuật công cộng trên địa bàn tại phố Phùng Hưng được thực hiện, nghệ sĩ thị giác Nguyễn Thế Sơn đã đưa hình ảnh hai bức phù điêu "Nông nghiệp" và "Ngư nghiệp" ra mắt công chúng dưới dạng phiên bản nhỏ hơn. Hai phiên bản này vẫn đang hiện diện tại bãi Phúc Tân. Con phố mới mang tên Hàng Lọng sau khi được khơi thông với điểm nhấn là hai bức phù điêu "Nông nghiệp" và "Ngư nghiệp", đồng thời mở ra hướng đi cho các nghệ sĩ đương đại trong nước và quốc tế về cơ hội tiếp cận. Cũng từ đây, giới nghề kỳ vọng những cơ duyên của lịch sử sẽ mở ra cơ hội trong việc đưa nghệ thuật như một yếu tố quan trọng trong việc đánh thức ký ức di sản đô thị, cũng như góp phần phát triển công nghiệp văn hóa tại Hà Nội.

Số phận hai bức phù điêu cũng tạo liên tưởng tới những tác phẩm nghệ thuật, công trình nghệ thuật kiến trúc đã biến mất, hoặc đang trong tình trạng hư hại và dần rơi vào quên lãng. Cách đây mấy năm, hai bức tranh cổ động có giá trị di sản đô thị ở Hà Nội của cố họa sĩ Trường Sinh đặt tại ngã tư Chợ Mơ (ngã tư phố Bạch Mai - Nguyễn Thị Minh Khai - Trương Định - Đại La) có nguy cơ bị phá hủy để giải phóng mặt bằng cho dự án đường vành đai 2. Sau khi báo chí và các nhà chuyên môn lên tiếng, tuy đã được di dời nhưng đến nay, mỗi bức tranh vẫn đang được đặt ở hai nơi khác nhau, bởi những vướng mắc về thủ tục hành chính cũng như rơi vào sự quên lãng. ■

Băn khoăn việc trùng tu di tích tháp Nam Chiên Đàn

● **THU HOÀI**

Từ thực tế công tác bảo tồn, trùng tu nhiều di tích kiến trúc Chăm, giới nghiên cứu văn hóa thực sự tỏ ra lo ngại khi thời gian tới sẽ còn nhiều dự án tu bổ các tháp Chăm được triển khai.

Một trong những vấn đề dấy lên tranh luận trái chiều là việc sử dụng hệ thống trụ sắt dựng trong lòng tháp để chống đỡ hệ mái che đỉnh tháp Nam Chiên Đàn (thuộc xã Tam An, huyện Phú Ninh, Quảng Nam cũ, nay thuộc xã Tây Hồ, TP Đà Nẵng) khiến công trình mất mỹ quan, thô kệch, ảnh hưởng không gian chung của tháp.

Phương án được KTS, nhà nghiên cứu văn hóa Chăm Lê Trí Công đề xuất

Băn khoăn với giàn sắt chống đỡ hệ mái

Dự án bảo tồn, tu bổ và phát huy giá trị tháp Nam thuộc khu di tích tháp Chăm Chiên Đàn được UBND tỉnh Quảng Nam (cũ) phê duyệt với tổng mức đầu tư khoảng 5 tỉ đồng, giao Sở VHTTDL Quảng Nam (cũ) làm chủ đầu tư, khởi công vào tháng 10.2022 và đã hoàn thành vào cuối năm 2023.

Tuy nhiên, sau khi dự án hoàn thành, nhiều chuyên gia, nhà nghiên cứu văn hóa Chăm bày tỏ sự băn khoăn khi chứng kiến những trụ sắt dùng để chống đỡ mái che tại tháp Nam Chiên Đàn. Đơn vị thi công đã tiến hành tháo dỡ hệ mái che phần miệng hở đỉnh tháp, được lợp tôn trước đây và thay thế bằng vật liệu kính cường lực (phân thành hai lớp), sử dụng bốn cột thép đặt bốn góc trong lòng tháp chống đỡ mái thủy tinh; nước mưa được dẫn theo đường ống nhựa ép theo trụ thoát ra ngoài bằng máy bơm cưỡng bức.

Theo KTS, nhà nghiên cứu văn hóa Chăm Lê Trí Công, việc dựng cột thép bên trong lòng tháp để chống đỡ mái kính là không phù hợp, mất thẩm mỹ và đặc biệt ảnh hưởng đến tâm linh, bởi lòng tháp được xem là không gian thờ cúng thần. Đơn vị thi công cũng không tuân thủ thiết kế ban đầu đã được cơ quan chức năng thẩm định. Việc dựng giàn giáo trong lòng tháp gây ảnh hưởng thẩm mỹ, nhưng nếu không muốn đụng vào tháp thì phải dùng các cấu kiện rời, không thể đặt mái trùm lên trên đỉnh vì phải khoan neo vào tường mới giữ cố định. Do đó tạm làm như vậy, tương tự như tháp B3, D1, D2 Mỹ Sơn… sau này nếu trùng tu làm mái lại thì mở ra.

Đề xuất các phương án trùng tu

Tháng 5.2025, UBND tỉnh Quảng Nam (cũ) cũng đã phê duyệt chủ trương đầu tư dự án bảo tồn, tu bổ, phục hồi và phát huy giá trị tháp Bắc, tháp Giữa thuộc di tích tháp Chăm Chiên Đàn. Dự án có tổng mức đầu tư gần 16,8 tỉ đồng do Sở VHTTDL Quảng Nam (cũ) làm chủ đầu tư. Sau khi UBND tỉnh Quảng Nam (cũ) phê duyệt chủ trương đầu tư, các đơn vị liên quan tiếp tục hoàn chỉnh các hồ sơ, thủ tục tiếp theo, trình cấp có thẩm quyền kiểm tra, thẩm định, phê duyệt để triển khai thực hiện theo quy định.

Quy mô đầu tư xây dựng các hạng mục như: Tu bổ, gia cố di tích, dọn dẹp phát lộ mặt bằng và thu gom hiện vật quanh chân tháp; tháo dỡ các khối xây gia cố bằng vữa xi măng, gạch cũ (trước đây), thay thế các viên gạch đã bị mục, vỡ tại các vị trí hư hại nhẹ trên bề mặt đế và tường tháp. Gia cố, tái định vị các khối xây gạch phần đế và tường tháp; bổ sung các tai đá góc tháp bị mất, gãy… Trong đó có nội dung tháo dỡ hệ mái che hiện trạng và làm mới mái che trên đỉnh tháp Bắc bằng khung sắt hộp, kính cường lực.

Tháp Nam Chiên Đàn sau trùng tu

Qua khảo sát, phần mái trên tháp Bắc, khối xây khép vòm đỉnh tháp cũng bị cắt ngang. Phần miệng hở trên đỉnh hiện nay vào khoảng 2,13 x 2,17m, đã được che bằng hệ mái tôn có kết cấu đơn giản được đỡ bằng hai thanh xà ngang bằng gỗ gác vào hai đầu miệng hở; tháp Giữa đã sụp mất một phần mái từ lâu. Điều này một lần nữa lại dấy lên nỗi lo về việc sẽ lặp lại phương án sử dụng giàn sắt đặt trong lòng tháp để chống đỡ hệ mái tương tự như dự án tháp Nam Chiên Đàn. Trong hệ thống ba tháp Chiên Đàn, tháp Bắc có cấu trúc hở mái rộng tương tự tháp Nam.

Từ thực tế của tháp Nam Chiên Đàn, KTS, nhà nghiên cứu văn hóa Chăm Lê Trí Công đã đưa ra năm phương án bảo tồn, trùng tu với di tích Kalan hở mái rộng. Trong đó, nhóm thứ nhất, không can thiệp vào di tích, có các phương án được gợi ý như: Phương án một, để lỗ trống tự nhiên, không can thiệp, phương án này thích hợp với các Kalan có lỗ hở quá lớn như Mỹ Sơn A1, A10, E1… Phương án hai, làm mái che bao phủ toàn bộ không gian với các cột chống nằm ngoài khối xây của di tích, thích hợp với các di tích khảo cổ.

Nhóm thứ hai, can thiệp tối thiểu vào di tích. Trong đó, phương án ba đã làm với tháp Nam Chiên Đàn, sử dụng hệ mái kính thu nước ngược, dắt nước xuống dưới nền và thoát cưỡng bức bằng máy bơm, chống đỡ mái kính bởi một hệ thống giàn giáo thép. Đây là giải pháp đã áp dụng tại Mỹ Sơn D1 và D2. "Đây là giải pháp sử dụng lại không chấp nhận được. Không gian và tính chất của hai nhóm di tích hoàn toàn khác nhau. Mỹ Sơn D1 và D2 là Mandapa với không gian rộng, thấp, trải theo phương ngang và dạng hội trường. Tháp Nam Chiên Đàn là Kalan, không gian hẹp như giếng theo phương đứng, đây là không gian thờ cúng linh thiêng với không gian theo chiều cao và chiều sâu, cả phần nền thuộc hố Thiêng. Thử tưởng tượng phía trên bàn thờ đặt một hệ giàn giáo thép chằng chịt cao khoảng chục mét có chấp nhận được không. Hệ mái kính dốc ngược thêm nhược điểm chứa lá cây và rác, rất mau tắc. Rất khó bảo dưỡng, ai leo lên dọn thường xuyên và leo bằng cách nào?", KTS Lê Trí Công nhấn mạnh.

Phương án bốn, xây khối gạch xung quanh miệng hở của mái, đây là gia cố kết cấu miệng hở mái, nằm trong phạm vi cho phép. Bắt hệ mái (kính hoặc polycarbonate…) với hệ nhôm liên kết vào phần khối xây. Thoát nước tràn theo bốn phía, thêm lỗ thông hơi. Việc thoát nước tràn là bình thường đối với tường tháp. Phương án năm, trên cơ sở phương án bốn, nhưng thu nước ngược vào trong, thoát nước theo các ống dẫn và liên kết vào tường trong tháp bằng hệ giác hút chân không. Dấu ống dẫn hai bên lối vào cho thẩm mỹ.

Theo nhà nghiên cứu Lê Trí Công, phương án bốn và năm là khả thi, trong đó hợp lý nhất là phương án bốn. Đồng thời đề xuất các đơn vị chức năng nên có phương án trùng tu thích hợp, không thể sử dụng phương pháp đã áp dụng với tháp Nam. ■

LHP KHOA HỌC 2025 TẠI VIỆT NAM:

Hành trình khám phá và đối thoại về "Nghề xanh"

KHÁNH CHI; ảnh: BTC

Vừa là sân chơi điện ảnh, LHP Khoa học 2025 (Science Film Festival - SFF) vừa mở ra hành trình đối thoại về "Nghề xanh" - những công việc góp phần định hình tương lai bền vững. Với chuỗi phim quốc tế cùng hoạt động giáo dục sáng tạo diễn ra tại hơn 20 quốc gia, trong đó có Việt Nam, sự kiện do Viện Goethe khởi xướng mang đến không gian học tập và trải nghiệm khoa học đầy cảm hứng cho giới trẻ.

Năm nay, *Chuyến tàu Mùa thu* tiếp tục đồng hành cùng SFF, kết nối hơn 30 tổ chức giáo dục và cộng đồng trên khắp cả nước, đưa khán giả đến gần hơn với những câu chuyện về nghề nghiệp gắn liền với bảo vệ môi trường - từ kỹ sư năng lượng tái tạo, chuyên gia nông nghiệp bền vững đến kiến trúc sư công trình xanh. 15 năm có mặt tại Việt Nam, SFF đã trở thành cầu nối giữa tri thức - cảm xúc - sáng tạo, góp phần gieo mầm tư duy khoa học và khơi dậy khát vọng kiến tạo một hành tinh xanh cho thế hệ tương lai.

Điện ảnh khơi nguồn cho tương lai bền vững

SFF là sự kiện truyền thông khoa học quốc tế do Viện Goethe khởi xướng tại Đông Nam Á, Nam Á, châu Phi và Trung Đông. Thông qua hợp tác với các đối tác địa phương, SFF hướng tới nâng cao nhận thức khoa học cộng đồng bằng các bộ phim kết hợp hoạt động giáo dục trải nghiệm, qua đó khuyến khích công chúng tiếp cận và suy ngẫm về những vấn đề khoa học, công nghệ và môi trường đương đại.

Năm 2025, SFF diễn ra tại 20 quốc gia (từ đầu tháng 10 đến 20.12) với 17 bộ phim truyền cảm hứng xoay quanh chủ đề *Nghề xanh (Green Jobs)* - những ngành nghề thiết yếu góp phần gìn giữ môi trường, thúc đẩy kinh tế xanh và phát triển bền vững. LHP nhấn mạnh tầm quan trọng ngày càng lớn của các ngành nghề thân thiện với môi trường và vai trò của khoa học trong việc định hình tương lai xanh, đồng thời tôn vinh đội ngũ chuyên gia và kỹ sư - những người tiên phong ứng dụng công nghệ, kiến tạo giải pháp cho thế giới bền vững.

Tại Việt Nam, SFF 2025 chính thức khởi động tại Hà Nội, TP.HCM, Quảng Ninh, Ninh Bình và An Giang với các buổi chiếu phim trực tiếp và trực tuyến. Sự kết hợp giữa các tác phẩm điện ảnh được tuyển chọn và những hoạt động thực hành, tương tác trực quan giúp Liên hoan trở thành điểm giao thoa giữa giáo dục và giải trí, khiến khoa học trở nên gần gũi, sinh động và hấp dẫn hơn với mọi lứa tuổi.

Trong bối cảnh toàn cầu đang nỗ lực chuyển đổi sang nền kinh tế carbon thấp, việc làm xanh ngày càng giữ vai trò then chốt. SFF 2025 hướng đến làm nổi bật tầm quan trọng của các công việc này - những ngành nghề không chỉ giúp giảm thiểu tác động môi trường mà còn mở ra cơ hội để giới trẻ kiến tạo sự nghiệp bền vững, góp phần vào sứ mệnh chung vì hành tinh xanh.

Khi thế giới đối mặt với biến đổi khí hậu, suy giảm đa dạng sinh học và cạn kiệt tài nguyên, việc giảm khí thải, sử dụng năng lượng tái tạo, quản lý tài nguyên nước và phát triển nông nghiệp bền vững trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Cùng với đó, các nghề như kỹ thuật viên năng lượng tái tạo, kỹ sư môi trường, chuyên gia nông nghiệp bền vững, điều phối viên tái chế, kiến trúc sư công trình xanh, chuyên gia tư vấn hiệu quả năng lượng… đang trở thành những lựa chọn nghề nghiệp quan trọng, góp phần định hình một tương lai hài hòa giữa con người và thiên nhiên.

LHP Khoa học 2025 mở ra hành trình đối thoại về "Nghề xanh" - những công việc góp phần định hình tương lai bền vững

Trải nghiệm hành trình xanh cùng *Chuyến tàu Mùa thu*

Trong khuôn khổ SFF 2025 tại Việt Nam, *Chuyến tàu Mùa thu* tiếp tục là đơn vị đồng hành và điều phối, tổ chức các buổi chiếu phim và hoạt động giáo dục với sự tham gia của hơn 30 đối tác giáo dục, chuyên gia và tổ chức cộng đồng tại 8 khu vực: TP.HCM, Huế, Hội An, Đà Nẵng, Đắk Lắk, Quảng Ngãi, Khánh Hòa và An Giang.

Dự án *Chuyến tàu Mùa thu* do Book & Friend (tổ chức nghiên cứu và phát triển các mô hình văn hóa đọc hoạt động từ năm 2009) khởi xướng tháng 4.2018, nhân Ngày Sách Việt Nam đầu tiên. Dự án hướng đến kết nối các tổ chức văn hóa đọc, cá nhân và doanh nghiệp trong lĩnh vực công nghiệp văn hóa, phát triển bền vững và giáo dục hòa bình trên khắp cả nước.

Với mô hình *Ga tàu kết nối*, từ năm 2018 đến nay, *Chuyến tàu Mùa thu* đã thực hiện nhiều hành trình tại TP.HCM, Hà Nội, Ninh Bình, Đà Lạt, Đức Trọng, Lộc Ninh, Đà Nẵng, Hội An, Bà Rịa - Vũng Tàu. Năm nay, dự án lần đầu tiên tổ chức *Ga tàu Online*, kết nối hơn 30 cơ sở giáo dục và thư viện tại 8 tỉnh, thành cùng tham gia chuỗi chiếu phim chủ đề "Nghề xanh".

Điểm nhấn của chương trình nằm ở quy mô kết nối đa dạng, quy tụ cả hệ thống trường học chính quy và các mô hình giáo dục độc lập, từ thành thị đến vùng sâu, vùng xa; cùng sự góp mặt của nhiều câu lạc bộ, trung tâm kỹ năng sống và giáo dục STEM trên toàn quốc. Song song với việc hỗ trợ các cơ sở giáo dục tổ chức chiếu phim, *Chuyến tàu Mùa thu* còn thực hiện nhiều hoạt động đặc trưng như: Trưng bày tủ sách Nghề Xanh, talkshow trực tuyến *Nghề Xanh trong Kỷ nguyên hòa bình*, ra mắt CLB Những người mẹ Công dân Trái đất và trao tặng Tủ sách Nghề Xanh cho các thư viện, cơ sở giáo dục STEM.

2025 đánh dấu 15 năm hiện diện tại Việt Nam, với thông điệp *Curious little minds today - Sustainable change tomorrow* (Nuôi dưỡng trí tò mò hôm nay - Kiến tạo đổi thay bền vững ngày mai), SFF đã tiếp cận hơn 400.000 trẻ em Việt Nam, khơi dậy trí tò mò và nuôi dưỡng tư duy phản biện về các vấn đề môi trường, khoa học và công nghệ. Ảnh hưởng của Liên hoan lan tỏa không chỉ trong giới trẻ mà còn đến đội ngũ giáo viên, góp phần đổi mới phương pháp giảng dạy khoa học theo hướng sáng tạo và thực hành.

SFF 2025 khởi động với các buổi chiếu phim trực tiếp và trực tuyến tại Hà Nội, TP.HCM, Quảng Ninh, Ninh Bình và An Giang, kèm theo nhiều hoạt động giáo dục như thảo luận khoa học, hỏi - đáp, thí nghiệm thực tế và gây quỹ hỗ trợ đồng bào vùng lũ. Những hoạt động ấy giúp khán giả, đặc biệt là giới trẻ, có thêm trải nghiệm hữu ích và nhận thức sâu sắc hơn về chủ đề *Green Jobs* của Liên hoan năm nay. ■

Bản hòa ca "xiếc" tri ân những người phụ nữ Việt Nam

Chào mừng Ngày Phụ nữ Việt Nam 20.10, Liên đoàn Xiếc Việt Nam tổ chức chương trình nghệ thuật đặc biệt mang tên Mẹ tại Rạp Xiếc Trung ương (67-69 Trần Nhân Tông, Hà Nội). Đây là món quà tri ân mà Liên đoàn muốn gửi tới những người mẹ Việt Nam tảo tần, giàu yêu thương và hy sinh thầm lặng.

Liên tục diễn ra từ ngày 17-20.10, chương trình mang đến cho khán giả không gian nghệ thuật tràn đầy cảm xúc, nơi xiếc, nhạc sống và nghệ thuật thị giác hòa quyện, với sự tham gia của các ca sĩ Sao Mai Khánh Ly, Hoàng Tùng, Trường An, nghệ sĩ violin Anh Minh cùng các nghệ sĩ của Liên đoàn Xiếc Việt Nam. Đáng chú ý, nhiều tiết mục xiếc đoạt giải quốc tế giai đoạn 2024-2025 được giới thiệu trong chương trình, nổi bật gồm: *Bài ca Phụ nữ Việt Nam, Người mẹ của tôi* (hình tượng 4 nam), *Gặp mẹ trong mơ* (dây lụa 4 nữ), *Huyền thoại Mẹ* (dây da đôi nam nữ), *Mẹ Việt Nam anh hùng* (cầu bật tập thể)... Mỗi tiết mục là lát cắt sinh động, tái hiện hình ảnh người mẹ Việt Nam.

Giám đốc Liên đoàn Xiếc Việt Nam, NSND Tống Toàn Thắng bày tỏ: "Thông qua ngôn ngữ của xiếc và âm nhạc, chúng tôi muốn tôn vinh những người mẹ bình dị mà vĩ đại đang góp phần nuôi dưỡng, gìn giữ và lan tỏa giá trị tốt đẹp của cuộc sống".

MAI HOA

VĂN HÓA ĐỌC TRONG THỜI ĐẠI AI:

Chuyển mình hay mai một?

LTS: Trong thời đại trí tuệ nhân tạo bùng nổ, thói quen đọc đang chịu nhiều tác động nhưng không vì thế mà mất đi giá trị. Văn hóa đọc Việt Nam đang chuyển mình mạnh mẽ, từ việc thích ứng trong kỷ nguyên số, nỗ lực "giữ lửa" của ngành Xuất bản và Thư viện, đến hành trình gieo mầm tình yêu sách trong mỗi gia đình, mỗi trường học.

Bài 1: SÁCH "LÉP VẾ" TRƯỚC VIDEO, MẠNG XÃ HỘI

● **THANH NGỌC - MINH ANH**

Trong thời đại mà mỗi cú chạm màn hình có thể mở ra hàng ngàn video ngắn, tin tức giật gân hay nội dung giải trí tức thời, việc đọc sách vốn đòi hỏi sự tĩnh lặng, kiên nhẫn và tập trung dường như đang trở nên "lép vế" một cách rõ rệt. Tốc độ phát triển chóng mặt của những định dạng giải trí, thông tin tức thời đã khiến việc dành thời gian cho một cuốn sách trở nên "xa xỉ"...

Văn hóa đọc giữa cơn lốc mạng xã hội

Thống kê của ngành xuất bản cho thấy, trung bình một người dân Việt Nam đọc khoảng 6 cuốn sách/năm (phần lớn là sách giáo khoa). Con số này khá khiêm tốn khi đặt cạnh các quốc gia phát triển trong khu vực và trên thế giới. Đáng chú ý hơn, một số nghiên cứu về thói quen tiếp nhận thông tin cho thấy, chỉ có 30% người Việt Nam đọc sách thường xuyên, trong khi có tới 70% dân số sử dụng Internet.

ThS Đỗ Tiến Dũng, BXV Chính trị quốc gia Sự thật cho rằng: Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã tạo ra một cuộc chuyển dịch kiến tạo, thay đổi sâu sắc cách con người giao tiếp, làm việc, tiếp nhận và xử lý tri thức. Trong bối cảnh đó, văn hóa đọc truyền thống đang biến đổi mạnh mẽ, nhường chỗ cho các xu hướng và thói quen mới, nơi công nghệ số đóng vai trò trung tâm.

Theo một thống kê từ nền tảng Waka, người Việt trung bình dành tới 13h15' mỗi tuần trên không gian số. Con số này không chỉ cao mà còn vượt trội đáng kể so với nhiều quốc gia trong khu vực như Thái Lan (khoảng 9h24'), Trung Quốc (khoảng 8h) hay Ấn Độ (khoảng 10h42').

Dù thời gian dành cho không gian số khá cao, nhưng theo ThS Đỗ Tiến Dũng, "nền kinh tế sức chú ý" (Attention Economy) cũng khiến văn hóa đọc bị lấn át. Khảo sát của *We are Social* (tháng 4.2025) cho thấy, số lượng người dùng Internet ở Việt Nam chiếm gần 79% tổng dân số, với 76,2 triệu người dùng mạng xã hội, trong đó thanh niên chiếm khoảng 1/3.

Với lượng người dùng khổng lồ, các nền tảng giải trí số như TikTok, Facebook Reels hay YouTube Shorts với những video ngắn, nội dung giật gân, âm thanh cuốn hút đã được thiết kế một cách tinh vi để khai thác cơ chế "thưởng" của não bộ, tạo ra sự thỏa mãn và gây nghiện tức thời. Trong cuộc chiến giành lấy từng giây phút tập trung này, việc đọc một cuốn sách, vốn đòi hỏi sự tập trung sâu và cam kết thời gian dài, dường như trở nên yếu thế hơn bao giờ hết.

Theo Bí thư Trung ương Đoàn, Chủ tịch Hội đồng Đội Trung ương Nguyễn Phạm Duy Trang: Thực tế cho thấy nhiều tín hiệu khả quan trong thói quen đọc sách của thế hệ trẻ. Các cộng đồng đọc trực tuyến như Goodreads, Tiki Book Club hay các nhóm Facebook về sách đã trở thành những không gian trao đổi sôi nổi, góp phần duy trì thói quen đọc trong môi trường số. Đặc biệt, sự phát triển của sách điện tử và sách nói đã mở ra cơ hội tiếp cận tri thức đa dạng, linh hoạt cho thanh niên.

Dù vậy, bà Nguyễn Phạm Duy Trang cũng chỉ ra nghịch lý là có những bạn trẻ có thể dễ dàng dành hàng giờ cho mạng xã hội, nhưng lại khó có thể duy trì thói quen dành 30 phút để đọc sách mỗi ngày. Bên cạnh đó, khả năng tập trung của thế hệ trẻ ngày càng suy giảm. Không ít bạn trẻ chọn cách nghe tóm tắt sách thay vì đọc toàn bộ tác phẩm, rút ngắn thời gian tiếp nhận nhưng thiếu chiều sâu trong cảm thụ…

Định dạng mới, giá trị cũ

Từ bao đời nay, sách và văn hóa đọc đã được xem là mạch nguồn tri thức bất tận, không chỉ nuôi dưỡng tâm hồn, khai mở tầm nhìn mà còn là nền tảng vững chắc để phát triển tư duy phản biện và hoàn thiện nhân cách con người. Nhận thức rõ tầm quan trọng chiến lược này, Đảng và Nhà nước ta đã kiên định khẳng định vai trò của việc xây dựng và phát triển văn hóa đọc thông qua hàng loạt chính sách trọng tâm.

Điển hình là Quyết định số 329/QĐ-TTg (2017) với Đề án "Phát triển văn hóa đọc trong cộng đồng đến năm 2020, định hướng đến năm 2030", cùng với việc duy trì và nâng tầm Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam (21.4). Những nỗ lực này vừa để nâng cao dân trí, vừa hướng đến mục tiêu cao cả là kiến tạo một xã hội học tập, nơi tinh thần học tập suốt đời được lan tỏa mạnh mẽ, tạo nên nguồn lực chất lượng cao cho sự phát triển đất nước.

Ông Nguyễn Nguyên, Cục trưởng Cục Xuất bản, In và Phát hành (Bộ VHTTDL) - người có nhiều năm theo dõi và gắn bó với ngành xuất bản nhận định, xét một cách cụ thể và dựa trên các số liệu thực tế trong vòng 1 thập kỷ qua, văn hóa đọc tại Việt Nam đang có những chuyển biến tích cực và rõ nét.

Minh chứng là số lượng sách được tiêu thụ trên thị trường ngày càng tăng. Năm 2024, số lượng sách điện tử đạt 4.050 đầu, tăng tới 120,7% so với năm trước, chiếm gần 9% tổng số xuất bản phẩm. Thị trường sách nói cũng ghi nhận doanh thu ấn tượng 102 tỉ đồng, với số lượt nghe tăng gấp đôi. Sự tăng trưởng này không chỉ phản ánh xu hướng tiêu dùng mới, mà còn cho thấy độc giả Việt đang tìm kiếm những phương thức đọc tiện lợi, linh hoạt, phù hợp với nhịp sống số. Đây là sự chuyển đổi định dạng, chứ không phải sự mai một của văn hóa đọc truyền thống.

GS.TS Đinh Xuân Dũng, nguyên Phó Chủ tịch Hội đồng Lý luận, phê bình văn học nghệ thuật Trung ương nhận định: Sách đang "vươn lên đồng hành với đời sống và cố gắng chiếm lĩnh các lĩnh vực mới đang hình thành mạnh mẽ". Nhờ đó, nhiều dòng sách mới đã ra đời, lấp đầy những khoảng trống từng bị bỏ ngỏ.

Bên cạnh đó, các sự kiện, hoạt động liên quan đến sách ngày càng phong phú và thu hút đông đảo công chúng, đặc biệt là giới trẻ. Các Hội sách lớn tại Hà Nội và TP.HCM, cùng với Ngày Sách và Văn hóa đọc Việt Nam (21.4), thu hút hàng trăm nghìn lượt người tham gia, vượt khỏi khuôn khổ mua bán, trở thành không gian văn hóa sôi động, khơi dậy và nuôi dưỡng niềm đam mê đọc sách trong cộng đồng.

Dù đã có những kết quả đáng ghi nhận, ông Nguyễn Nguyên cũng thẳng thắn nhìn nhận, so với kỳ vọng về một xã hội đọc sâu, đọc rộng, thì vẫn còn những khoảng cách nhất định.

Để văn hóa đọc phát triển bền vững và vượt qua được những thách thức trong kỷ nguyên số, cần có sự đầu tư và quan tâm đồng bộ, mang tính chiến lược; đòi hỏi sự chung tay không chỉ từ những người làm sách, hệ thống thư viện, mà còn từ gia đình và nhà trường. Việc nuôi dưỡng thói quen và kỹ năng đọc sách từ sớm, biến việc đọc trở thành một nhu cầu thiết yếu, là nền tảng vững chắc cho sự phát triển tri thức và hoàn thiện nhân cách con người.■ ***(Còn tiếp)***

Văn hóa đọc cạnh tranh với mạng xã hội để thu hút độc giả **Ảnh: ITN**

Xuất bản tác phẩm đoạt giải cuộc thi *Sáng tác truyện tranh 2025*

Năm 2025, Viện Pháp tại Việt Nam, NXB Kim Đồng và Phái đoàn Wallonie-Bruxelles tại Việt Nam tiếp tục phối hợp tổ chức cuộc thi *Sáng tác truyện tranh* lần thứ hai, diễn ra từ ngày 15.1 - 30.6, thu hút hơn 100 tác phẩm dự thi. Sau hai vòng Sơ khảo và Chung khảo, BGK đã chọn ra những tác phẩm xuất sắc nhất, trong đó giải Nhất thuộc về *Be Happier* của Trương Hoàng Ngọc Anh (bút danh Nhum); 2 giải Nhì; 1 giải Ba và 1 giải Khuyến khích. Các tác phẩm đoạt giải sẽ được NXB Kim Đồng xuất bản và giới thiệu rộng rãi tới bạn đọc.

MINH HÀ

Ra mắt sách *Những dấu yêu để lại trong tim*

Cuốn sách của hai tác giả Vũ Minh Họa và Huệ Nguyễn, do NXB Phụ nữ Việt Nam ấn hành, là tập hợp những mảnh ký ức và cảm xúc chân thật về những người phụ nữ quanh họ - từ mẹ, dì, bạn bè đến đồng nghiệp. Theo tác giả, cuốn sách bắt đầu từ niềm thôi thúc muốn viết ra những điều không thể nói thành lời về những người phụ nữ đã làm ấm lòng, khiến ta rơi lệ hay âm thầm nâng đỡ ta trong lúc yếu lòng nhất. Những câu chuyện giản dị ấy như chất chứa một phần của chính các tác giả cũng như bất kỳ độc giả nào. Đó có thể là một ánh mắt, một lời mắng, một dáng người khuất dần sau ngã rẽ cuộc đời…

HOÀNG MY

Men cơm mới của người Thái xứ Thanh

● NGUYỄN LINH

Khi những thửa ruộng bắt đầu ngả vàng, đồng bào Thái ở miền Tây Thanh Hóa lại rộn ràng chuẩn bị lễ mừng cơm mới - nghi lễ thiêng liêng để tạ ơn trời đất và tổ tiên sau vụ mùa bội thu.

Người Thái ở miền Tây Thanh Hóa tổ chức lễ mừng cơm mới, bày tỏ lòng biết ơn tổ tiên và cầu mong mùa màng bội thu Ảnh: TUẤN MINH

Giữa khói bếp bảng lảng, men rượu cay nồng và tiếng khèn réo rắt, hương cơm mới quyện cùng niềm biết ơn đất trời, như giữ lại hồn cốt của một dân tộc sống hòa cùng thiên nhiên, với niềm tin giản dị mà sâu sắc.

Từ hạt vàng no ấm đến mâm cơm tri ân tổ tiên

Khi cây lúa cúi đầu, hạt trĩu vàng óng, cũng là lúc người Thái ở các bản vùng cao Thanh Hóa, như các xã Nam Xuân, Thiên Phủ, Phú Lệ, bắt đầu chọn ngày lành tháng tốt để tổ chức lễ mừng cơm mới. Đây là nghi lễ quan trọng bậc nhất trong đời sống tinh thần của họ, được truyền từ đời này sang đời khác như một phong tục bất di bất dịch.

Người Thái quan niệm: Có mùa màng tốt tươi là nhờ trời đất, nhờ bàn tay con người, nhờ thần linh và tổ tiên phù hộ. Vì thế, lễ cơm mới còn là lời cảm tạ, tri ân với thiên nhiên và cội nguồn. Dù nghèo hay giàu, năm được mùa hay thất bát, gia đình nào cũng cố làm mâm cơm dâng cúng - như một lời hứa tiếp nối, gìn giữ mạch sống yên lành nơi núi rừng.

Gần năm giờ sáng, chị Hà Thị Ngơi (người bản Bút, xã Nam Xuân) đã ra khoảnh ruộng gần nhà, chọn những bông lúa chín mẩy đều, cắt một khoanh lớn mang về chuẩn bị lễ cúng. "Cả nhà tập trung làm hai mâm cỗ. Người đi bắt cá, người lên nương hái nấm, người dọn dẹp bàn thờ. Mâm cơm phải có thịt gà, thịt lợn, cá, cua suối, ốc dài, trứng và nấm. Mỗi món đều có ý nghĩa riêng, ví dụ như nấm tượng trưng cho sức vươn lên của lớp trẻ, cá suối thể hiện sự trù phú của bản làng", chị Ngơi cho biết.

Nhà nghiên cứu văn hóa Thái Hà Văn Thương, người nhiều năm sưu tầm các nghi lễ cổ truyền, nhớ lại: "Trước kia, cứ đến lễ cơm mới, cả bản đều ra sông Luồng từ tờ mờ sáng. Phụ nữ xúc cá, xúc ốc; đàn ông đi đánh chài, thả lưới mong bắt được con cá thật to, thật ngon. Cá làm sạch, gói với măng chua, rau rừng, đem đồ lên. Mùi thơm lan tỏa khắp bản. Không phải Tết, nhưng lễ cơm mới với người Thái bao giờ cũng vui như Tết, rộn ràng và ấm áp".

Những ngày cận lễ, không khí trong bản luôn tất bật. Tiếng cười nói xen lẫn tiếng gà gáy, tiếng lợn kêu, tiếng củi nổ tí tách bên bếp. Người già chuẩn bị nhang đèn, mâm cúng; trẻ nhỏ chạy loanh quanh chơi đùa. "Cứ đến cuối tháng 5 hoặc tháng 10 âm lịch, khi thu hoạch xong, chúng tôi lại làm lễ cơm mới. Dù có đi làm ăn xa, bà con đều cố về dự. Không khí ấy khiến ai cũng thấy ấm lòng", anh Lương Văn Lạc, Phó trưởng bản Páng, xã Phú Lệ chia sẻ.

Câu chuyện gà mẹ và niềm tin trong đêm lễ

Khác với nhiều nơi, bản Páng có một điều cấm kỵ: Tuyệt đối không cúng gà, không cúng trâu. Điều ấy bắt nguồn từ câu chuyện cổ được truyền qua bao thế hệ về con gà mẹ và tình mẫu tử.

Chuyện kể rằng, thuở xưa có đôi vợ chồng nghèo muốn làm lễ cơm mới để cúng người cha vừa mất. Nhà chẳng có gì ngoài con gà mẹ đang nuôi đàn con nhỏ dưới gầm sàn. Đêm ấy, họ bàn nhau sẽ làm thịt gà mẹ. Nghe vậy, gà mẹ buồn bã nói với đàn con: "Ngày mai, mẹ không còn sống để nuôi nấng, dạy bảo các con nữa. Mất mẹ, các con sẽ mồ côi, nhưng hãy thương yêu, đùm bọc nhau". Nghe thấy lời gà mẹ, đôi vợ chồng xúc động rơi nước mắt và quyết định không giết gà nữa. Từ đó, người Thái tin rằng, nếu cúng gà, cúng trâu, những con vật thân thiết và gắn bó với con người thì mùa sau sẽ "mất lộc".

Đặc biệt, lễ cúng cơm mới ở Phú Thanh bao giờ cũng được tổ chức vào buổi chiều tối. Theo các cụ cao niên, đó là thời khắc "thiêng" nhất, khi người đi nương đã về, bóng tối đã buông thì cũng là lúc linh hồn tổ tiên dễ nghe thấy lời khấn. "Trong không gian đêm, ngọn đèn dầu, tiếng khèn, tiếng mõ vang vọng khiến lễ cúng thêm linh thiêng. Thần linh sẽ nghe rõ lòng thành của con cháu", cụ Lương Văn Vi, 78 tuổi chia sẻ.

Còn ở bản Bút (Nam Xuân), lễ cơm mới lại giản dị hơn. Người dân quan niệm: Điều quan trọng không phải hình thức, mà là tấm lòng. Không cần thầy mo, không cần bài cúng dài. Khi mâm cơm đã sẵn sàng, chủ nhà chỉ cần chắp tay khấn: "Hôm nay ngày lành tháng tốt, gia đình con có cơm mới, có cá, có thịt mời tổ tiên về dùng". Ngắn gọn, chân thành, nhưng chứa đựng tất cả niềm tin và lòng biết ơn.

Nhà nghiên cứu Hà Văn Thương lý giải: "Ngày trước, lễ nào cũng phải mời ông mo, bà máy. Trong đó, bà máy là người có quyền cấp bằng cho thầy mo, tượng trưng cho tri thức, sự kết nối giữa con người và thần linh. Nay, khi cuộc sống đổi thay, người Thái hiểu rằng thần linh ở đâu cũng nghe được tiếng lòng của cháu con. Cái quý là đồ lễ phải do chính tay người trong nhà làm ra sản vật của nương rẫy, đồng ruộng, thể hiện mồ hôi công sức của con người".

Trong mỗi lễ mừng cơm mới, dù khác nhau về cách thức hay thời điểm, nhưng luôn có hai chủ thể thiêng liêng: Tổ tiên và thần linh. Bài cúng nếu có thầy mo chủ trì thường mở đầu bằng lời cảm tạ trời đất, nhắc lại công ơn của thần linh đã phù hộ cho bản làng được no ấm: *Người làm nương mài dao, mài rìu cho sắc/ Người làm ruộng sửa bừa, sửa cày cho vững/ Bện dây thừng cho đẹp/ Thần linh ơi, xin về bản cũ/ Về đến mó nước trong, về với nhà cột to/ Ăn cơm cho lại sức, ăn canh cho sức bền...* Sau lời cúng là ba lần khấn mời. Lần đầu, thầy mo nhắc lại những lời cầu nguyện trước kia, cảm tạ thần linh đã giúp dân bản có mùa lúa bội thu. Lần thứ hai, cầu mong năm tới trời yên, mưa thuận gió hòa, người người mạnh khỏe. Lần cuối cùng là lời tiễn tổ tiên "về nơi cũ", khép lại vòng luân hồi của một mùa nông nghiệp.

Theo phong tục, mâm cơm cúng phải đủ bốn yếu tố: Cơm - thịt - rượu - xôi. Cơm nấu từ gạo mới, dẻo thơm, tượng trưng cho thành quả lao động; rượu được ủ từ nếp nương, nồng đượm nghĩa tình; xôi là biểu trưng của đoàn kết, của sự gắn bó keo sơn; còn thịt, cá là sản vật của núi rừng, là lộc của đất trời. Sau khi nghi lễ kết thúc, chủ nhà mời anh em, họ hàng, khách quý cùng vào mâm. Người đến giúp làm cỗ không cần mang gì, chỉ góp sức và niềm vui. Khách đến dự thường mang theo một ít rượu. Ai nấy đều chúc nhau một năm mới mùa màng bội thu, sức khỏe dồi dào, chân đi nhanh, tay làm khỏe...

Qua bao mùa vàng, dù đời sống hiện đại đã gõ cửa từng nếp nhà sàn, nhưng với người Thái ở miền sơn cước Thanh Hóa, mâm cúng lễ cơm mới vẫn được gìn giữ như linh hồn của phong tục. Trong làn khói nhang và hương nếp mới, ký ức, tình thân và lòng biết ơn hòa quyện, trở thành sợi dây vô hình níu bước những người con xa xứ trở về với cội nguồn.■

Góc nhìn về Sài Gòn - Gia Định đầu thế kỷ XX

Sáng qua 19.10, tại Bảo tàng TP.HCM, Sở Ngoại vụ TP.HCM phối hợp Tổng Lãnh sự Hungary tại TP.HCM tổ chức khai mạc triển lãm: *Những bức ảnh của Dezső Bozóky - Bác sĩ Hải quân Hungary vào những năm đầu thế kỷ XX tại Việt Nam.*

Triển lãm giới thiệu hơn 20 bức ảnh trắng đen ghi lại hình ảnh Sài Gòn đầu thế kỷ XX qua ống kính của Dezső Bozóky, bác sĩ trong lực lượng Hải quân Áo - Hung, đồng thời là một nhiếp ảnh gia và nhà du hành đam mê khám phá phương Đông. Mỗi bức ảnh là một lát cắt sinh động về đô thị Sài Gòn xưa: Lịch lãm, sôi động và quyến rũ như một chương hồi kết nối giữa quá khứ và hiện tại, giữa Việt Nam và bạn bè quốc tế.

Người xem có thể nhận ra trong các tác phẩm nhiều công trình quen thuộc vẫn hiện diện đến hôm nay như đường Catinat (nay là đường Đồng Khởi), Vườn Bách Thảo (nay là Thảo Cầm Viên Sài Gòn), Nhà hát Thành phố, Tòa Thị chính Sài Gòn (nay là trụ sở UBND TP.HCM)...

Ngoài việc ghi lại bằng hình ảnh, Bozóky còn cẩn trọng chép tay nhật ký hành trình, mô tả hoàn cảnh từng bức ảnh để người Hungary có thể hiểu rõ hơn về Việt Nam, một đất nước mà ông đánh giá là xinh đẹp, thanh bình và đầy ấn tượng. Các bức ảnh được trưng bày trong triển lãm lần này là bản sao kỹ thuật số được thực hiện từ bộ sưu tập lưu trữ tại Bảo tàng Mỹ thuật Budapest và Bảo tàng Nghệ thuật châu Á Ferenc Hopp (Hungary).

KIỀU GIANG

CHÀO MỪNG NGÀY PHỤ NỮ VIỆT NAM 20.10

Từ đôi tay mẹ, con lớn lên giữa mùa yêu thương

● **NGUYỄN THÚY HIỀN**

Trong nếp nhà Việt, người mẹ vừa là mái ấm, vừa là cội nguồn của yêu thương, nhân cách và văn hóa gia đình. Từ đôi tay mẹ, con lớn lên giữa yêu thương, học cách sống tử tế, biết sẻ chia và giữ gìn truyền thống. Dẫu thời gian trôi, xã hội đổi thay, hình ảnh người mẹ Việt vẫn lặng lẽ gánh vác, giữ lửa trong từng bữa cơm, lời ru, nếp nghĩ - nơi những giá trị gia đình được nuôi dưỡng và lan tỏa qua từng thế hệ.

Hai diễn viên đều tên Thúy Hà và đều thành công khi vào vai những người mẹ có con hy sinh trong phim "Mưa đỏ"

Mẹ - nguồn cội của yêu thương và nhân cách

Trong suốt đời người, có một tiếng gọi không bao giờ cũ: "Mẹ ơi!". Tiếng gọi ấy không chỉ là âm thanh thân thuộc, mà là nơi để trở về, là điểm tựa cho tuổi thơ và cả cuộc đời.

Từ khoảnh khắc con cất tiếng khóc chào đời, mẹ đã bước vào hành trình đầy thử thách và yêu thương. Có những đêm dài, mẹ ngồi bên nôi, lặng lẽ nghe tiếng con thở, chỉ mong con ngủ yên. Từng giọt mồ hôi, từng đêm mất ngủ, mẹ chẳng kể công - bởi với mẹ, yêu con chưa bao giờ cần một lý do.

Mẹ là người đầu tiên dạy con biết cười, biết đi, biết nói lời cảm ơn, và cũng là người dạy con biết đứng dậy sau mỗi lần vấp ngã. Từ đôi tay mạnh mẽ mà dịu dàng ấy, con lớn lên, học cách làm người, học cách yêu thương cuộc sống bằng một trái tim tử tế và biết ơn.

Không có ngọn đèn nào sáng lâu bằng ánh đèn trong căn bếp của mẹ. Không có bến đỗ nào bình yên hơn bờ vai mẹ mỗi khi con mỏi mệt trở về. Mẹ sẵn sàng chịu đau để con được khỏe, chịu đói để con được no, sẵn sàng lùi lại để con bước tới.

Có khi mẹ lặng lẽ gác lại ước mơ, cơ hội, nghề nghiệp chỉ để đổi lấy niềm vui trong ánh mắt của con. Mẹ làm việc quên ngày tháng, chỉ mong con có một bộ quần đẹp, một đôi giày mới cho bằng bạn bằng bè.

Theo năm tháng, con lớn lên, mái tóc mẹ mỗi ngày thêm bạc. Những bước chân con vững chãi là từng nếp nhăn trên trán mẹ lặng lẽ nhận về. Mẹ không mong được nhớ công, cũng chẳng cần đền đáp, chỉ ước con được bình an và hạnh phúc.

Theo GS.TS Đặng Cảnh Khanh, trong mỗi gia đình Việt, người phụ nữ - người bà, người mẹ, người chị - luôn là "người giữ lửa" cho tổ ấm, là tấm gương về nhân cách và nề nếp. Người mẹ Việt trong đời thường vẫn vậy: Giản dị, chịu thương chịu khó, nhưng lại là người truyền cho con tri thức, lòng nhân hậu, biết yêu Tổ quốc, quê hương, biết sống có trách nhiệm.

Trong từng bữa cơm, lời ru hay nếp nghĩ, cách làm, mẹ là người định hình nên văn hóa gia đình - nền tảng để văn hóa Việt được gìn giữ và lan tỏa qua từng thế hệ.

Mẹ - biểu tượng bất diệt của văn hóa Việt

Nhà thơ Nguyễn Duy từng viết: *Ta đi trọn kiếp con người/ Cũng không đi hết những lời mẹ ru.* Câu thơ mộc mạc mà thấm sâu, như tiếng vọng từ ký ức, gợi nhắc về Mẹ - người đã ru con bằng cả cuộc đời. "Lời mẹ ru" không chỉ là khúc hát đưa con vào giấc ngủ, mà còn là tiếng lòng của dân tộc, là mạch nguồn văn hóa bền bỉ chảy qua bao thế hệ. Trong lời ru ấy có tình yêu thương, có nỗi lo toan, đức hy sinh và cả khát vọng giản dị mà lớn lao: Mong con được nên người giữa cuộc đời nhiều sóng gió.

Dù con có trưởng thành, đi qua bao nẻo đường, vẫn không thể nào "đi hết" tiếng ru - bởi đó là phần sâu thẳm nhất của ký ức, là dòng sữa tinh thần nuôi dưỡng nhân cách và lòng hiếu nghĩa. Câu thơ của Nguyễn Duy, vì thế, vừa là lời tri ân gửi đến mẹ, vừa là lời nhắc nhở về ân nghĩa, về nguồn cội và bản sắc văn hóa Việt Nam.

Trong mỗi nếp nhà Việt, hình bóng người mẹ luôn là "khuôn vàng thước ngọc" của nếp sống, của lòng nhân ái và nghĩa tình. Từ cách đối nhân xử thế, lời ăn tiếng nói đến từng bữa cơm, giấc ngủ, mẹ lặng lẽ vun vén, giữ cho gia đình được hòa thuận, ấm êm. Giữa nhịp sống hiện đại, mẹ vừa gánh việc nước, vừa lo việc nhà, vai mẹ càng thêm nặng nhưng cũng thêm sáng. Mẹ là người giữ lửa trong căn bếp, đồng thời giữ gìn ngọn lửa của yêu thương, của đạo lý làm người.

Mẹ là nhịp tim âm thầm kết nối những yêu thương rời rạc, là đôi bàn tay hóa giải những khoảng cách vô hình, để mỗi mái ấm luôn là nơi con người tìm thấy sự bình yên, nơi tình thân được sưởi ấm giữa bao đổi thay của cuộc đời.

Ngày 20.10 không chỉ là ngày của những bó hoa, mà là dịp để mỗi người nói lời tri ân sâu sắc: *Cảm ơn mẹ - vì mỗi giọt mồ hôi, mỗi đêm trăn trở, mỗi yêu thương không lời. Cảm ơn mẹ - vì đã dạy con cách yêu thương bằng hành động, cách sống bằng nghị lực và cách cho đi không cần nhận lại.*

Dẫu thời gian có thể phủ mờ bao ký ức, vẫn có một điều không bao giờ đổi thay - tình mẹ. Mẹ là bến đỗ bình yên giữa dòng đời nhiều giông gió. Ở đó có tấm lòng bao dung không giới hạn, có bàn tay nâng con dậy sau mỗi lần vấp ngã, có ánh mắt chan chứa niềm tin và sự thứ tha.

Tình mẹ rộng như đất trời, thẳm sâu như biển cả, lặng lẽ mà vĩ đại, giản dị mà thiêng liêng - như chính mạch nguồn của sự sống, nơi bắt đầu và cũng là nơi để mỗi người con trở về. ■

Tuyên dương những nữ lao động "Giỏi việc nước, đảm việc nhà"

Ngày 19.10, Liên đoàn Lao động (LĐLĐ) TP.HCM tổ chức lễ tuyên dương 145 gương điển hình tiêu biểu trong phong trào thi đua "Giỏi việc nước, đảm việc nhà" giai đoạn 2020-2025, nhằm tôn vinh những nữ đoàn viên, người lao động đã nỗ lực vượt khó, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, góp phần xây dựng cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp vững mạnh.

Phát biểu tại chương trình, Phó Chủ tịch Tổng LĐLĐ Việt Nam Huỳnh Thanh Xuân khẳng định: Tổng LĐLĐ Việt Nam và tổ chức Công đoàn TP.HCM luôn quan tâm, ghi nhận và phát huy vai trò của lực lượng nữ công nhân, viên chức, lao động. Phong trào thi đua "Giỏi việc nước, đảm việc nhà" được duy trì liên tục, trở thành điểm sáng trong các hoạt động công đoàn.

Theo ông Huỳnh Thanh Xuân, với hơn 23.000 công đoàn cơ sở và khoảng 2,5 triệu đoàn viên, phong trào thi đua do Công đoàn TP.HCM phát động đã có bước phát triển mạnh mẽ, đạt nhiều kết quả nổi bật. Toàn thành phố đã có hơn 385.000 lượt nữ đoàn viên, người lao động được công nhận danh hiệu "Giỏi việc nước, đảm việc nhà" các cấp. Hàng ngàn sáng kiến, mô hình, giải pháp kỹ thuật và cải cách hành chính do lao động nữ đề xuất đã được áp dụng hiệu quả, mang lại giá trị làm lợi hàng chục tỉ đồng mỗi năm.

Nhiều mô hình tiêu biểu được ghi nhận như: "Phụ nữ 4.0 - Sáng tạo trong chuyển đổi số", "Tổ nữ công xanh, sạch, đẹp", hay "Góc chia sẻ yêu thương" - những sáng kiến góp phần lan tỏa tinh thần đổi mới, sáng tạo và sẻ chia trong môi trường lao động.

Để phong trào tiếp tục phát triển bền vững, Phó Chủ tịch Tổng LĐLĐ Việt Nam đề nghị các cấp Công đoàn TP.HCM đổi mới nội dung và phương thức hoạt động nữ công theo hướng linh hoạt, sáng tạo và gần gũi hơn với cơ sở; đồng thời chăm lo tốt hơn đời sống vật chất, tinh thần cho lao động nữ, đặc biệt là những chị em có hoàn cảnh khó khăn, công nhân xa quê, mẹ đơn thân. Ông cũng nhấn mạnh, cần đẩy mạnh chuyển đổi số trong hoạt động công đoàn, tạo môi trường để phụ nữ phát huy năng lực, cống hiến và trưởng thành - xứng đáng là lực lượng tiên phong trong lao động, sáng tạo và xây dựng văn hóa công sở thời kỳ mới.

H.H

Các nữ CNVCLĐ "Giỏi việc nước, đảm việc nhà" đóng góp ủng hộ đồng bào bị ảnh hưởng bão lũ vừa qua

GIẢI BÓNG CHUYỀN VĐQG 2025:

"Cử dượt" cho SEA Games 33

● VĨNH HY

Giải bóng chuyền VĐQG 2025, sân chơi được xem là "cử dượt" cuối cùng của bóng chuyền Việt Nam chuẩn bị cho SEA Games 33 đã thành công về mặt chuyên môn, khi các đội bóng mạnh đều thể hiện được thực lực và sức mạnh. Cũng nhờ vậy mà Ban huấn luyện hai đội tuyển nam, nữ bóng chuyền quốc gia có cái nhìn tổng thể để đánh giá phong độ của các trụ cột, cũng như các nhân tố mới để xây dựng lực lượng, chuẩn bị cho kỳ đại hội khu vực.

Sau giải VĐQG sẽ là guồng quay chuẩn bị quan trọng của bóng chuyền Việt Nam cho SEA Games 33

Tín hiệu tích cực từ các tuyển thủ

Các đội lọt vào bán kết 2 bảng nam, nữ năm nay được đánh giá có lực lượng mạnh và thể hiện phong độ cao, đó là Biên phòng, Thể công Tân Cảng, Công an TP.HCM, LPBank Ninh Bình (nam), VTV Bình Điền Long An, LPBank Ninh Bình, Binh chủng Thông tin và Ngân hàng Công Thương (nữ). Đặc biệt, 2 trận chung kết đã diễn ra như sự kỳ vọng của người hâm mộ - hấp dẫn, kịch tính đến phút chót. Cả Biên phòng và VTV Bình Điền Long An đều phải cần đến 5 set đấu mới có thể lần lượt vượt qua Thể công Tân Cảng và LPBank Ninh Bình để bảo vệ thành công chức vô địch. Đây là danh hiệu quốc gia lần thứ 4 của Biên phòng sau các năm 2009, 2011, 2024. Với VTV Bình Điền Long An, đây là "ngôi hậu" thứ 6 trong lịch sử của họ sau các năm 2009, 2011, 2017, 2018, 2024.

Biên phòng đã góp mặt 3 trận chung kết trong 3 mùa giải liên tiếp, thành tích này có được đến từ việc họ sở hữu lực lượng đồng đều với nòng cốt là các tuyển thủ quốc gia như đối chuyền Phạm Văn Hiệp, chủ công Nguyễn Ngọc Thuân, chuyền hai Đinh Văn Duy, phụ công Trần Duy Tuyến và Trương Thế Khải. Việc thi đấu cùng nhau tại đơn vị chủ quản lẫn ĐTQG trong nhiều năm giúp họ hiểu nhau về chuyên môn, thi đấu ăn ý và giữ được sự tự tin. Vậy nên việc Ngọc Thuân và các đồng đội một lần nữa vô địch đã cho thấy sức mạnh, thực lực, sự vượt trội của họ so với phần còn lại.

Cùng với Biên phòng, hai đội bóng khác có nhiều tuyển thủ quốc gia trong đội hình là Thể công Tân Cảng và Công an TP.HCM cũng đã có một mùa giải thành công khi lần lượt xếp thứ hai và ba. Với á quân Thể công Tân Cảng, đó là chuyền hai Phan Công Đức và libero Cao Đức Hoàng. Trong khi đó, chủ công Quản Trọng Nghĩa, đối chuyền Nguyễn Văn Quốc Duy, Phạm Quốc Dư, phụ công Chế Quốc Vô Lít cũng có những đóng góp lớn giúp Công an TP.HCM giành tấm HCĐ ngay trong năm đầu tiên thăng hạng. Có thể nói, việc các tuyển thủ trong màu áo của Biên phòng, Thể công Tân Cảng hay Công an TP.HCM thể hiện phong độ tốt tại giải VĐQG là tín hiệu rất tích cực cho đội tuyển nam trong đợt tập trung sắp tới để chuẩn bị cho SEA Games 33.

Tại bảng nữ, cả VTV Bình Điền Long An và LPBank Ninh Bình đều thiếu vắng những trụ cột quan trọng, nhưng họ đều vượt qua các đối thủ mạnh để đi đến trận chung kết. Nếu như VTV Bình Điền Long An vắng chủ công Trần Thị Thanh Thúy bận thi đấu tại Nhật Bản, thì LPBank Ninh Bình không có sự phục vụ của đối chuyền Nguyễn Thị Bích Tuyền vì lý do cá nhân. Nhưng với lực lượng còn lại, bên cạnh sự bổ sung ngoại binh chất lượng, hai đội bóng này đã khép lại mùa giải với những vị trí cao nhất. Võ Thị Kim Thoa và Nguyễn Khánh Đang - hai trụ cột của ĐTQG, góp công lớn giúp VTV Bình Điền Long An vô địch, đồng thời lần lượt được vinh danh là "Chuyền hai xuất sắc" và "Libero xuất sắc" nhất giải. Các tuyển thủ khác như phụ công Lê Thanh Thúy, Nguyễn Thị Trinh (LPBank Ninh Bình), chuyền hai Lâm Oanh, chủ công Nguyễn Thị Phương, đối chuyền Hoàng Thị Kiều Trinh (Binh chủng Thông tin), chủ công Nguyễn Thị Uyên (Thái Bình)… cũng giữ được phong độ và có những đóng góp nổi bật giúp đội nhà có được thành tích tốt tại giải năm nay.

Chuẩn bị chu toàn

Năm nay, hai đội tuyển nam, nữ Việt Nam được Cục TDTT Việt Nam và Liên đoàn Bóng chuyền Việt Nam giao chỉ tiêu lọt vào trận chung kết SEA Games 33. Giới chuyên môn nhận định đây là mục tiêu không hề dễ dàng với Ban huấn luyện cùng các cầu thủ, nhưng đó cũng là cơ hội để họ thể hiện mình, sẵn sàng đối mặt với khó khăn và áp lực. Do vậy mà khâu chuẩn bị trong giai đoạn này là cực kỳ quan trọng, quyết định sự thành bại.

Đội tuyển nam Việt Nam sẽ đối mặt với rất nhiều thách thức cho mục tiêu lọt vào trận đấu cuối cùng tại kỳ đại hội khu vực. Ngoài chủ nhà Thái Lan thì vẫn còn đó Indonesia - đội bóng số 1 khu vực. Philippines cũng là đối thủ đáng gờm, những gì họ thể hiện tại giải VĐTG hồi tháng 9 đã nói lên tất cả. Bên cạnh đó, Campuchia hay Myanmar cũng là những đội rất khó chịu. Tại 2 chặng SEA V.League hồi tháng 7, đội tuyển Việt Nam đã thi đấu với Thái Lan, Indonesia, Philippines và Campuchia. Kết quả, đội giành HCĐ chặng 1 và HCB chặng 2. Dù vậy, các trận đấu tại SEA Games 33 tới đây được dự báo khó lường hơn nên đội sẽ phải có sự chuẩn bị chu toàn và tập trung thi đấu cao nhất.

Ở 3 kỳ SEA Games gần nhất, đội tuyển nữ Việt Nam đều lọt vào chung kết và thất bại trước Thái Lan. Trong lịch sử, đội cũng chưa từng giành tấm huy chương cao nhất của kỳ đại hội khu vực. Thế nhưng với sự phát triển chuyên môn cùng việc đang sở hữu lực lượng tốt như hiện nay, đội tuyển nữ Việt Nam được kỳ vọng sẽ tạo nên bất ngờ để có được vị trí tốt nhất tại kỳ đại hội cuối năm.

Thầy trò HLV Nguyễn Tuấn Kiệt từng đánh bại Thái Lan để vô địch chặng 2 SEA V.League hồi tháng 7. Nhưng chắc chắn rằng SEA Games 33 sẽ là thử thách lớn hơn rất nhiều khi đội phải thi đấu trên sân của đối phương và thiếu đối chuyền Bích Tuyền. Vậy nên điều quan trọng nhất của đội tuyển nữ Việt Nam trong đợt hội quân tới đây là cần nhanh chóng ổn định đội hình, tận dụng sức trẻ của những gương mặt mới và phát huy tối đa tinh thần đoàn kết - yếu tố luôn là sức mạnh truyền thống.

SEA Games 33 sẽ là hành trình không dễ dàng, nhưng cũng là cơ hội để các tuyển thủ nữ Việt Nam chứng minh bản lĩnh khi không còn phụ thuộc vào một ngôi sao. Nếu biết biến khó khăn thành động lực, đội bóng của HLV Nguyễn Tuấn Kiệt hoàn toàn có thể tiếp tục nuôi hy vọng hiện thực hóa giấc mơ vàng mà bóng chuyền nữ Việt Nam đã chờ đợi bấy lâu. ■

Vai trò chủ nhà của Việt Nam được đánh giá cao

Tại lễ bế mạc và chuyển giao cờ chủ trì AMMS-9 cho Campuchia vừa diễn ra tại Hà Nội, các Bộ trưởng, trưởng đoàn các quốc gia thành viên ASEAN đều đánh giá cao vai trò nước chủ nhà Việt Nam trong việc tổ chức chu đáo, điều hành linh hoạt và đóng góp nhiều sáng kiến thiết thực cho sự phát triển của thể thao khu vực.

Hội nghị AMMS-8 được xem là dấu mốc quan trọng, góp phần củng cố cơ chế hợp tác thể thao ASEAN và mở ra nhiều triển vọng hợp tác trong giai đoạn mới, từ tăng cường giao lưu thanh niên, hợp tác đào tạo, đến số hóa quản lý thể thao. Thay mặt Vương quốc Campuchia, ông Vath Chamroeun bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới Việt Nam - nước chủ nhà đã tổ chức thành công Hội nghị AMMS-8, để lại nhiều ấn tượng tốt đẹp về sự chuyên nghiệp và hiếu khách. "Chúng tôi vô cùng tự hào khi được tiếp nối sứ mệnh quan trọng này và cam kết sẽ thúc đẩy thể thao vì hòa bình, hữu nghị và đoàn kết trong khu vực", ông nói.

Bà Wanida Phansa-ard, Thứ trưởng Thường trực Bộ Thể thao và Du lịch Thái Lan cũng gửi lời cảm ơn chân thành đến Việt Nam vì sự đón tiếp nồng hậu và chu đáo dành cho đoàn đại biểu Thái Lan. "Dù đây không phải là lần đầu tiên chúng tôi đến Việt Nam, nhưng chúng tôi luôn ấn tượng bởi sự hiếu khách, thân thiện và chuyên nghiệp trong công tác tổ chức. Thái Lan xin gửi lời chúc mừng Việt Nam đã tổ chức thành công hội nghị lần này và chúng tôi sẽ tiếp tục đồng hành, hợp tác cùng Việt Nam và các quốc gia ASEAN khác để phát triển thể thao khu vực trong tương lai", bà Wanida Phansa-ard chia sẻ.

Không chỉ chuyên nghiệp trong công tác tổ chức, AMMS-8 và các Hội nghị liên quan cũng thành công rực rỡ khi hoàn thành toàn bộ chương trình đề ra, các nội dung, Tuyên bố chung của Hội nghị đều đạt được sự đồng thuận cao, cùng hướng tới mục tiêu phát triển thể thao khu vực, góp phần vào sự ổn định, thịnh vượng chung của ASEAN.

VÂN SA

CHÀO MỪNG NGÀY PHỤ NỮ VIỆT NAM 20.10:

"Đả nữ" Hà Thị Linh và nghị lực phi thường

THU SÂM

Gắn bó với thể thao trong hơn 16 năm qua, cho tới giờ câu chuyện về võ sĩ boxing Hà Thị Linh (cô gái dân tộc Tày đến từ Lào Cai) vẫn làm lay động trái tim người hâm mộ thể thao và khơi dậy niềm tự hào về phẩm chất người phụ nữ Việt Nam kiên cường, bền bỉ, giàu yêu thương và không ngừng vươn lên trong mọi hoàn cảnh.

Là một trong tám cá nhân tiêu biểu vừa được UBND thành phố Hà Nội tuyên dương tại lễ kỷ niệm 95 năm thành lập Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam, Hà Thị Linh không chỉ là "nắm đấm thép" của thể thao Việt Nam mà còn là biểu tượng sống động cho ý chí và nghị lực phi thường của người phụ nữ Việt Nam trong thời đại mới.

Võ sĩ Hà Thị Linh (thứ 3 từ trái sang) tại Lễ tuyên dương Phụ nữ tiêu biểu Thủ đô 2025 Ảnh: X.HẢI

Từ cô bé dân tộc thiểu số đến "ngôi sao" của boxing

Sinh ra trong một gia đình nông dân nghèo ở vùng cao Lào Cai, cuộc đời của Hà Thị Linh tưởng chừng sẽ gắn bó với nương rẫy và cuộc mưu sinh lam lũ. Thế nhưng năm 12 tuổi, cô bé gầy gò, nhanh nhẹn ấy đã lọt vào "mắt xanh" của HLV Nguyễn Như Cường, người phát hiện ra tố chất đặc biệt của Linh trong một lần tuyển chọn vận động viên cho đội boxing Hà Nội. Từ đó, cuộc đời cô rẽ sang một hướng khác gian khổ hơn, nhưng cũng vinh quang hơn.

Những ngày đầu xa nhà, Linh phải đối diện với nỗi nhớ mẹ, những cơn đau từ chấn thương và nỗi cô đơn giữa thành phố lạ lẫm. Không điện thoại, không người thân, cô chỉ biết cắn răng chịu đựng, bởi phía sau là gia đình nghèo khó đang gửi gắm niềm hy vọng. "Mỗi khi nhớ nhà, tôi lại tự nhủ phải cố gắng để sau này giúp bố mẹ thoát nghèo", cô nhớ lại. Chính từ ý chí ấy, Linh vượt lên tất cả để từng bước khẳng định tên tuổi của mình trên sàn đấu.

Sau hai năm khổ luyện, Linh được đôn lên đội tuyển trẻ quốc gia, rồi đội tuyển quốc gia. Chỉ mới 20 tuổi, cô đã giành HCV SEA Games 2013 trong lần đầu tiên tham dự đấu trường khu vực. Từ đó đến nay, hành trình của cô là chuỗi thành tích đáng nể: HCV Đại hội Thể thao toàn quốc 2022, HCV Giải vô địch quốc gia 2023, HCV SEA Games 32 năm 2023, HCB châu Á 2024, HCĐ Giải vô địch thế giới 2025 và đặc biệt cô đã giành tấm vé thứ 11 cho Thể thao Việt Nam đến Olympic Paris 2024 - minh chứng cho tài năng và khát vọng không ngừng vươn tới đỉnh cao.

Nhưng đằng sau những tấm huy chương sáng chói là biết bao giọt mồ hôi và nước mắt. Cô gái nhỏ năm nào giờ là bà mẹ hai con, vẫn ngày ngày miệt mài tập luyện, chuẩn bị cho SEA Games 33 tại Thái Lan sắp tới, với mục tiêu mang thêm vinh quang về cho Tổ quốc. Với Linh, "thể thao là niềm đam mê, là con đường giúp tôi thay đổi cuộc đời, nhưng trên hết là trách nhiệm với màu cờ sắc áo".

Nghị lực của người mẹ và ý chí vì màu cờ, sắc áo

Nếu trên sàn đấu, Hà Thị Linh mạnh mẽ như "nắm đấm thép", thì ngoài đời cô lại là một người mẹ dịu dàng, đầy hy sinh. Câu chuyện cô giành HCV Đại hội Thể thao toàn quốc năm 2018 khi con gái đầu lòng mới 6 tháng tuổi đã khiến nhiều người xúc động. Không thể gửi con vì kinh tế khó khăn, Linh xin phép mang con xuống Hà Nội, thuê một căn phòng nhỏ gần trung tâm tập luyện. Cô kể: "Ban ngày tập luyện, tối về lại cho con bú. Có khi mệt lắm, chỉ cần nghe tiếng con khóc là lại có thêm sức mạnh". Chính tình yêu con, tình thương gia đình đã giúp cô vượt qua những giới hạn khắc nghiệt nhất.

Năm 2020, Linh sinh bé thứ hai và phải tạm xa đội tuyển. Nhưng chỉ hai năm sau, cô trở lại đầy mạnh mẽ, giành HCV Đại hội Thể thao toàn quốc 2022, rồi tiếp tục tỏa sáng ở SEA Games 32. Cô xúc động kể: "Thầy tôi bảo, cố gắng thi đấu thật tốt để có tiền mua sữa cho con. Lời động viên ấy khiến tôi rơi nước mắt và quyết tâm đánh hết mình". Sau mỗi chiến thắng, người ta thấy nụ cười rạng rỡ của Linh, nhưng ít ai biết phía sau là những đêm dài nhớ con, là những giọt nước mắt nơi phòng tập khi cơ thể chưa kịp hồi phục sau sinh.

Gia đình là hậu phương vững chắc. Chồng cô (một người cùng quê, hiểu và chia sẻ với những gian khổ của vợ) tình nguyện ở nhà chăm sóc hai con để cô toàn tâm theo đuổi sự nghiệp. "Xa hai con nhỏ tôi nhớ lắm, nhưng khi nghe các con gọi điện bảo mẹ cố gắng nhé, tôi lại có thêm động lực", Linh chia sẻ. Chính tình yêu ấy đã giúp Linh vượt qua mọi thử thách để tiếp tục viết nên những chương mới cho boxing Việt Nam.

Trên sàn đấu, cô không chỉ đánh cho riêng mình, mà còn cho những người phụ nữ Việt Nam đang ngày ngày nỗ lực trong cuộc sống - những người mẹ, người vợ, người lao động luôn mạnh mẽ và kiên cường. Chiến thắng của Linh không chỉ là chiến thắng thể thao, mà là chiến thắng của ý chí, của tình mẫu tử, của phẩm chất người phụ nữ Việt Nam giỏi việc nước, đảm việc nhà và là chiến thắng của một VĐV luôn hết mình thi đấu vì màu cờ, sắc áo của Tổ quốc.

Ở tuổi 30, Hà Thị Linh vẫn đang tiếp tục hành trình chinh phục những đỉnh cao mới. Mỗi cú đấm của cô trên sàn đấu không chỉ là sức mạnh của thể lực, mà còn là sức mạnh của niềm tin, của khát vọng và của tình yêu thương. Từ cô bé nghèo vùng cao trở thành nhà vô địch SEA Games, Á quân châu lục, đoạt HCĐ thế giới, rồi là người mẹ hai con mang trên vai màu cờ sắc áo, Linh là minh chứng cho chân lý giản dị: "Không có giới hạn nào cho nghị lực của người phụ nữ Việt Nam".

Trong ngày 20.10 - ngày tôn vinh phụ nữ Việt Nam, câu chuyện về võ sĩ Hà Thị Linh không chỉ là lời tri ân dành cho những người phụ nữ đã và đang cống hiến thầm lặng, mà còn là nguồn cảm hứng mạnh mẽ cho thế hệ trẻ rằng, dù ở bất kỳ hoàn cảnh nào, chỉ cần có niềm tin, đam mê và tình yêu, mỗi người phụ nữ đều có thể trở thành biểu tượng của nghị lực và lòng nhân ái, như cách Hà Thị Linh đang tỏa sáng, giản dị nhưng đầy tự hào, giữa đời thường và trên đấu trường thể thao quốc tế. ■

Lần đầu tổ chức giải chạy "Phụ nữ chạy hưởng ứng Vì môi trường không khói thuốc"

Sáng qua 19.10, tại Công viên Thống Nhất (TP Hà Nội), Báo Phụ nữ Việt Nam phối hợp với Quỹ Phòng chống tác hại của thuốc lá, Bộ Y tế, tổ chức giải chạy "Phụ nữ chạy hưởng ứng Vì môi trường không khói thuốc". Giải chạy nằm trong chuỗi sự kiện chào mừng kỷ niệm 95 năm thành lập Hội LHPN Việt Nam (1930-2025) và Ngày Phụ nữ Việt Nam 20.10. Đây là một trong ba hoạt động nổi bật giữa Báo Phụ nữ Việt Nam và Quỹ Phòng, chống tác hại của thuốc lá (Bộ Y tế) triển khai trong năm 2025 nhằm chung tay phòng, chống tác hại của thuốc lá.

Sự kiện "Phụ nữ chạy hưởng ứng Vì môi trường không khói thuốc" nhằm khuyến khích xây dựng lối sống lành mạnh, môi trường sống và làm việc không khói thuốc, bảo vệ sức khỏe gia đình và cộng đồng, nhất là phụ nữ, trẻ em. Giải chạy "Phụ nữ Vì môi trường không khói thuốc" đã mang đến một sân chơi đầy hấp dẫn, nơi mỗi bước chạy mang theo thông điệp Vì sức khỏe phụ nữ, trẻ em, vì cộng đồng không khói thuốc. Với cự ly một vòng quanh hồ Bảy Mẫu (tương đương khoảng 2,5 km), giải chạy không chỉ là thử thách thể lực, mà còn là cơ hội để các vận động viên nhận về nhiều giải thưởng hấp dẫn.

Giải chạy thu hút hơn 1.000 vận động viên tham dự, đến với giải chạy, các vận động viên có cơ hội rèn luyện thể lực, các vận động viên và sải bước cùng những người nổi tiếng: Hoa khôi Miss Photo Vũ Hương Giang, Hoa hậu Phan Hoàng Thu, Hoa khôi Vẻ đẹp Vầng trăng khuyết Bế Thị Băng, diễn viên Thanh Hương, diễn viên Minh Cúc, diễn viên Quách Thu Phương, diễn viên Yến My, ca sĩ Việt Sơn, ca sĩ Mai Diệu Ly, ca sĩ - MC Bùi Phúc Anh, đạo diễn Huy Lio và nhiều nghệ sĩ khác…

Sau những giây phút gay cấn, Ban Tổ chức đã xác định được 2 giải Nhất (mỗi giải 1 máy điều hòa Casper trị giá gần 8 triệu đồng); 2 giải Nhì (mỗi giải 1 tivi Casper, trị giá gần 5,7 triệu đồng) và 2 giải Ba (mỗi giải 1 chiếc đồng hồ trị giá 5 triệu đồng). Theo đó, vượt qua hàng nghìn người tham gia, vận động viên Nguyễn Thị Trang, Nguyễn Đức Thành đã giành giải Nhất; vận động viên Nguyễn Thị Hường, Đặng Đức Trường giành giải Nhì và vận động viên Trương Thị Hòa, Đặng Ninh Huỳnh giành giải Ba. **B.H**

Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
GPXB: Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông
VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
Chế bản: Báo Văn Hóa
In tại: Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

Liên hoan Phim Italia 2025 tại Hà Nội

Đại sứ quán Italia tại Hà Nội phối hợp cùng Liên hoan Phim châu Á tại Rome tổ chức Liên hoan Phim Italia 2025, diễn ra từ ngày 20-25.10 tại Trung tâm Chiếu phim Quốc gia, Hà Nội. Sự kiện là dịp để khán giả Việt Nam thưởng thức những tác phẩm điện ảnh đặc sắc, phản ánh chiều sâu văn hóa và nghệ thuật của nền điện ảnh Italia đương đại.

Trong số các bộ phim nổi bật được trình chiếu năm nay, *Vermiglio* của đạo diễn Maura Delpero gây chú ý khi từng đoạt giải Sư Tử Bạc tại Liên hoan phim Venice lần thứ 81 và được chọn là đại diện của Italia tranh giải Oscar 2025. Bên cạnh đó, phim *Cảm thấy tốt hơn* (Nonostante) của đạo diễn Valerio Mastandrea đã giành giải Nastro d'Argento cho Kịch bản hay nhất, tiếp tục khẳng định vị trí của ông trong làng điện ảnh Italia.

P.M

Palestine công bố kế hoạch tái thiết Gaza

Thủ tướng Chính quyền Palestine (PA) Mohammed Mustafa đã chính thức trình bày kế hoạch tái thiết Dải Gaza với tổng kinh phí dự kiến lên tới 65 tỉ USD. Theo ông Mustaf, kế hoạch kéo dài 5 năm được chia làm 3 giai đoạn, bao phủ 18 lĩnh vực từ nhà ở, y tế, giáo dục cho đến quản trị và an ninh. Ông cũng tiết lộ các cuộc thảo luận kỹ thuật với Liên minh châu Âu đang diễn ra, tập trung vào an ninh biên giới, hệ thống hải quan và lực lượng cảnh sát tích hợp.

Kế hoạch này được xem là bước tiến quan trọng hướng tới việc thống nhất chính trị và lãnh thổ giữa Gaza và Bờ Tây, sau khi PA mất quyền kiểm soát Gaza từ năm 2007.

TRÂM ANH

Hiểu hơn về văn hóa tiền tip

HỒNG NHUNG

Tiền tip là một khoản tiền gửi thêm mà khách hàng thường dành cho nhân viên phục vụ. Khoản tiền này không nằm trong hóa đơn thanh toán, đôi khi mang ý nghĩa như một lời cảm ơn của khách dành cho dịch vụ phục vụ tốt hoặc món ăn ngon.

Nhiều người tiêu dùng cảm thấy không thoải mái khi phải tip một số tiền không nhỏ trên mỗi hóa đơn Ảnh: AFP

Thuật ngữ tiền tip bắt nguồn từ các nước phương Tây và trở nên phổ biến ở nhiều quốc gia trên thế giới hiện nay. Câu chuyện tiền tip cũng là chủ đề mà nhiều du khách quan tâm, phản ánh khía cạnh văn hóa riêng ở mỗi quốc gia trên thế giới. Tại Mỹ, tiền tip được xem là khoản bắt buộc trong các nhà hàng, thường tính trực tiếp vào hóa đơn. Ở châu Âu, những nhà hàng ở Cộng hòa Séc, Pháp, Hungary, Tây Ban Nha hay Thụy Điển cũng thường tính thêm phí dịch vụ vào hóa đơn thanh toán cho khách hàng. Vì vậy, tiền tip được xem là một thói quen hào phóng để đổi lấy dịch vụ tốt hơn. Ngoài ra, văn hóa tiền tip tại Đức, Ireland, Bồ Đào Nha và Vương quốc Anh tùy thuộc vào thiện chí của khách hàng. Nếu khách muốn, thì tiền tip chỉ cần trả khoảng 5-10%. Tuy nhiên, nếu hóa đơn đã ghi rõ khoản phí tính thêm thì khách hàng không cần phải bo thêm tiền.

Tại Áo, Italia và Nga văn hóa tiền tip hiện không thực sự phổ biến nhưng khách hàng ở đây thường có thói quen hào phóng làm tròn hóa đơn. Chẳng hạn như, thay vì 5,8 euro trong hóa đơn thì khách sẽ trả 6 euro cho nhân viên nhà hàng để làm tròn. Còn ở các nước châu Á như Singapore, tiền tip không tạo ra sự khác biệt nào cho nhân viên, vì chủ nhà hàng sẽ giữ số tiền đó. Văn hóa tiền tip ngày càng phổ biến ở các nước như Trung Quốc, Campuchia, Indonesia, Thái Lan và Việt Nam.

Sau đại dịch Covid-19, các hoạt động thanh toán không tiếp xúc ngày càng trở nên phổ biến, trong đó có cả việc gửi kèm tiền tip. Chẳng hạn như phần mềm thanh toán kỹ thuật số Square tại Mỹ cung cấp thêm tính năng tip thông minh. Các giao dịch dưới 10 USD sẽ có thêm bốn tùy chọn tip: Không tip, 1 USD, 2 USD hoặc 3 USD. Với giao dịch từ 10 USD trở lên, các tùy chọn có sẵn là: Không tip, 15%, 20% hoặc 25%.

Gần đây, nhiều nhà hàng Mỹ cũng chiếu màn hình thanh toán kỹ thuật số có gợi ý để khách trả tiền boa (tiền tip). Người tiêu dùng Mỹ thường xuyên bắt gặp màn hình thanh toán kỹ thuật số tại các quán cà phê, cửa hàng bán lẻ hoặc nhà hàng phục vụ nhanh. Nhiều màn hình trong số đó cũng yêu cầu khách hàng để lại tiền tip, thậm chí cả ở những nơi tự phục vụ, với mức phí dao động, có thể lên tới hơn 20% giá trị hóa đơn. Điều này đã gây ra tranh cãi vì tạo cảm giác không thoải mái cho khách hàng, đặc biệt là với dịch vụ mà họ cảm thấy trải nghiệm không xứng đáng.

Theo năm tháng, tiền tip dường như đã trở thành một phần văn hóa tiêu dùng ở Mỹ. Các chuyên gia cho rằng, người tiêu dùng ở đây cũng nên dần thích nghi với thói quen này trong kỷ nguyên số. Chuyên gia nghi thức Diane Gottsman, nhà sáng lập Trường Quy tắc Ứng xử Texas từng nói rằng, khách hàng bị áp lực phải boa thêm tiền nên thường cân nhắc chất lượng dịch vụ trước khi quyết định. "Chúng ta phải đối diện với ứng dụng, với màn hình đó gần như mỗi ngày bất kể khi nào muốn mua một ly cà phê hay một chiếc sandwich. Người tiêu dùng phải làm quen với hình thức thanh toán này", ông Gottsman nói.

Tại Việt Nam, các ứng dụng đặt hàng như Grab từ lâu đã có tính năng tip online. Tiền tip ở Việt Nam thường được biết đến với tên gọi quen thuộc hơn là "tiền bo", và dần dần trở thành một phần của văn hóa tiêu dùng. Ắt hẳn với nhiều khách hàng, tiền tip đôi khi gây áp lực bởi dịch vụ không khiến họ hài lòng. Điều đó không sai. Tuy nhiên, cách đáp lại với dịch vụ hài lòng bằng một khoản tiền tip nhỏ dành cho dịch vụ tốt sẽ là một thiện chí tích cực trong văn hóa tiêu dùng. Hãy xem như đó là một lời cảm ơn từ tâm cho dịch vụ tốt, thay vì bắt buộc.

Các chuyên gia gợi ý khách hàng có thể lựa chọn cửa hàng, yêu cầu dịch vụ tốt và đáp ứng nhu cầu của họ. Đổi lại, nhà hàng cũng sẽ tính thêm phí cho dịch vụ. Xét ở khía cạnh tích cực "của cho không bằng cách cho", hãy xem tiền tip như là một nét đẹp ứng xử trong văn hóa hiện đại, hay đơn giản được hiểu chỉ là một lời cảm ơn nhẹ nhàng vì phong cách phục vụ tốt và món ăn ngon khiến khách hàng cảm thấy thực sự thoải mái. ■

GÓC **BÌNH LUẬN**

Chặng đường không dễ dàng

LAM SA

Cựu Thủ tướng Thái Lan Abhisit Vejjajiva đã chính thức trở lại làm vị trí lãnh đạo Đảng Dân chủ với tỷ lệ phiếu bầu áp đảo 96,18%. Sự kiện này đánh dấu sự trở lại của một chính trị gia kỳ cựu và còn mở ra hy vọng về một giai đoạn đổi mới của đảng chính trị lâu đời nhất Thái Lan.

Tại cuộc họp đại hội đồng bất thường của đảng diễn ra vào ngày 18.10, với sự tham dự đông đủ của các nghị sĩ đương nhiệm, cựu nghị sĩ, cựu bộ trưởng và đảng viên từ khắp nơi trên cả nước. Việc ông Abhisit được đề cử duy nhất và không có đối thủ nào cạnh tranh cho thấy sự đồng thuận gần như tuyệt đối trong nội bộ đảng. Sự ủng hộ mạnh mẽ từ ba nhóm bầu cử chính gồm đại biểu quốc hội hiện tại (40%), cựu đại biểu (40%) và đảng viên thường (20%) đã tạo ra một màn tái xuất ấn tượng cho vị cựu lãnh đạo 61 tuổi.

Sự trở lại của ông Abhisit diễn ra trong bối cảnh Đảng Dân chủ đang đối mặt với khủng hoảng niềm tin nghiêm trọng sau hai kỳ bầu cử thất bại liên tiếp, với số ghế quốc hội sụt giảm nghiêm trọng, từ hơn 100 ghế trước đây xuống chỉ còn 25 ghế vào năm 2023. Việc ông Abhisit tái lãnh đạo được xem là bước đi chiến lược nhằm khôi phục hình ảnh và sức mạnh chính trị của đảng trước thềm tổng tuyển cử dự kiến vào tháng 3.2026.

Không chỉ nhận được sự ủng hộ từ nội bộ, sự xuất hiện của những gương mặt kỳ cựu như: Korn Chatikavanij, Satit Wongnongtaey, Sakoltee Phattiyakul, cùng sự góp mặt của cựu lãnh đạo và Thủ tướng Chuan Leekpai đã cho thấy sự đồng lòng mạnh mẽ trong việc đoàn kết lại lực lượng xung quanh Abhisit. Nhiều cựu thành viên từng phục vụ dưới thời ông cũng đã quay trở lại, mang theo kỳ vọng về một giai đoạn phục hưng của đảng 79 năm tuổi này.

Nhà phân tích chính trị Stithorn Thananithichot từ Đại học Chulalongkorn nhận định, sự trở lại của ông Abhisit không chỉ là dấu hiệu của sự ổn định trong nội bộ đảng, mà còn là một chiến lược dài hạn nhằm lấy lại lòng tin cử tri và mở rộng ảnh hưởng tại quốc hội trong kỳ bầu cử tới.

Tuy nhiên, phía trước ông Abhisit là một chặng đường không dễ dàng. Thách thức phục hồi niềm tin công chúng, tái thiết chính sách phù hợp với kỳ vọng xã hội và tìm lại vị thế của một lực lượng đối lập hoặc thậm chí là lực lượng cầm quyền tiềm năng, sẽ đòi hỏi một chiến lược bài bản và nỗ lực không ngừng.

Sự tái xuất chính trường với gần như toàn bộ sự ủng hộ tuyệt đối, ông Abhisit Vejjajiva là một tia hy vọng mới cho Đảng Dân chủ Thái Lan đang khao khát một bước ngoặt để khôi phục vị thế lịch sử trong bối cảnh chính trị đầy biến động. ■